

ЗВІТ ГРОМАДСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ

на тему
**«Що ми можемо зробити,
щоб зберегти та раціонально використовувати
наші водні ресурси?»**

13 червня – 12 липня 2026 року

Громадська Асамблея Львівської агломерації реалізована завдяки комплексній експертно-методологічній та фінансовій підтримці проєкту Ради Європи «Посилення багаторівневого врядування та місцевої демократії для підтримки відновлення України», що реалізується Центром експертизи багаторівневого врядування при Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи в рамках Плану дій Ради Європи для України на 2023–2026 роки «Стійкість, відновлення та відбудова».

Офіс Ради Європи в Україні висловлює щиру подяку Асоціації органів місцевого самоврядування «Львівська агломерація» за підтримку та сприяння в організації та проведенні Громадської Асамблеї.

Особлива подяка – виконавчому директору Асоціації «Львівська агломерація» Роману Кізімі та команді Офісу агломерації та розвитку громад Львівської міської ради за їхній внесок у процес організації Громадської Асамблеї.

Глибока вдячність – експертам та експерткам, спікерам і спікеркам, головам та представникам громад, фасилітаторам і фасилітаторкам, які брали активну участь у процесі, за їхній внесок та професіоналізм.

Звіт підготували: Ольга Гвоздік, Дарина Соколова, Лілія Апостолова.

Документ розроблено в рамках Плану дій Ради Європи для України на 2023–2026 роки «Стійкість, відновлення та відбудова» в межах проєкту «Посилення багаторівневого врядування та місцевої демократії для підтримки відновлення України», що реалізується Центром експертизи багаторівневого врядування при Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи.

Погляди, висловлені у цьому звіті, є відповідальністю авторів і не обов'язково відображають офіційну політику Ради Європи.

Контакт: congress.ukraine@coe.int

ЗМІСТ

1. ПРО ГРОМАДСЬКУ АСАМБЛЕЮ	5
1.1. Що таке деліберативна демократія?	5
1.2. Громадська Асамблея на рівні агломерації: новий формат взаємодії влади і громади.....	6
2. ПІДГОТОВКА ТА ПЛАНУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ	8
2.1. Що таке Львівська агломерація?	8
2.2. Аналіз стану водних ресурсів Львівської агломерації.....	9
2.3. Формування мандату Асамблеї та уточнення теми	10
2.4. Демографічний профіль агломерації та підготовка до відбору учасників.....	11
2.5. Інформаційна кампанія та реєстрація учасників та учасниць.....	13
2.6. Наглядовий комітет: забезпечення прозорості та неупередженості процесу.....	15
2.7. Відбір учасників та учасниць	16
3. ПРОВЕДЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ.....	20
3.1. Методологія та логіка побудови програм сесій	20
3.2. Роль експертів, фасилітаторів та зацікавлених сторін	24
3.3. Від ознайомлення з темою до напрацювання рекомендацій: три сесії Асамблеї.....	26
3.4. Зворотний зв'язок учасників та адаптація програми	29
3.5. Що виявила Асамблея: проблеми, причини та бачення змін.....	29
4. РЕЗУЛЬТАТИ ГРОМАДСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ	32
4.1. Від ідей-чернеток до фінального пакету рекомендацій.....	32
4.2. Рекомендації Громадської Асамблеї	33
4.3. Аналіз рекомендацій: ключові напрями та очікуваний вплив.....	40
4.4. Від рекомендацій до впровадження.....	41
5. ВИСНОВКИ.....	43
5.1. Громадська Асамблея Львівської агломерації у цифрах	43
5.2. Відгуки учасників та учасниць	45
5.3. Висновки та уроки для майбутніх Асамблей.....	46
5.4. Подальші кроки та моніторинг виконання рекомендацій	47

Крок за кроком: шлях Громадської Асамблеї

Жовтень 2025

Підписання Меморандуму з Конгресом місцевих і регіональних влад Ради Європи

Грудень 2025

Форум зацікавлених сторін

- Обговорення пріоритетів із представниками громад, експертами та активістами
- Визначення ключових викликів щодо водних ресурсів агломерації
- Формулювання фінальної назви теми Асамблеї
- Яку ключову інформацію необхідно надати учасникам майбутньої Асамблеї для формування обґрунтованих рекомендацій для місцевої влади?

ПІДГОТОВКА

Березень–квітень 2026

Демографічний аналіз та інформаційна кампанія

- Демографічний аналіз громад агломерації
- Формування Наглядового комітету
- Розробка методики відбору учасників
- Запуск широкої інформаційної кампанії
- Розповсюдження листів-запрошень жителям громад агломерації
- Реєстрація потенційних учасників Громадської Асамблеї

Травень 2026

Відбір учасників та учасниць

- Комп'ютерне жеребкування за допомогою програми Panelot
- Відібрано 50 учасників: репрезентативна вибірка за статтю, віком, рівнем освіти та місцем проживання (громадою агломерації)
- Розповсюдження інформаційної брошури для членів Громадської Асамблеї

ВПРОВАДЖЕННЯ

13–14 червня 2026

Сесія 1

Занурення в тему та виявлення проблем

- Презентації від представників усіх 13 громад агломерації
- Діалоги з 7 незалежними експертами
- Учасники сформулювали ключові проблеми і визначили пріоритети

27–28 червня 2026

Сесія 2

Поглиблення аналізу та напрацювання рішень

- Уточнення проблем, аналіз причин та наслідків, бажане майбутнє
- Навчальний виїзд на Грибовицький полігон
- Генерація ідей та обговорення у форматі «Світового кафе»

11–12 липня 2026

Сесія 3

Діалог з владою та фінальне голосування

- Доопрацювання рекомендацій у малих групах
- Перевірка рекомендацій з представниками громад та Асоціації «Львівська агломерація»
- Ухвалено 19 рекомендацій із рівнем підтримки від 74,7% до 91,3%

РЕЗУЛЬТАТ

Вересень–жовтень 2026

Передача звіту та рекомендацій

- Напрацювання комплексного звіту про підготовку та проведення Асамблеї
- Передача звіту та рекомендацій органам влади громад Асоціації «Львівська агломерація»

1. ПРО ГРОМАДСЬКУ АСАМБЛЕЮ

1.1. Що таке деліберативна демократія?

Сучасні демократичні суспільства дедалі частіше стикаються з викликами, які неможливо ефективно вирішити лише шляхом традиційних механізмів представницької демократії. Складність суспільних проблем, необхідність врахування різних інтересів та очікувань громадян, а також потреба у зміцненні довіри між владою та суспільством спонукають до пошуку нових підходів до прийняття рішень. Деліберативна демократія є одним із таких підходів.

Деліберативна демократія ґрунтується на принципі змістовного та аргументованого обговорення суспільно важливих питань. На відміну від традиційних форм участі, де громадяни переважно висловлюють підтримку або незгоду з уже сформованими рішеннями, деліберативні процеси передбачають спільне вивчення проблеми, ознайомлення з різними точками зору, обмін аргументами та пошук рішень, які враховують інтереси широкого кола людей.

Центральною ідеєю деліберативної демократії є переконання, що якість рішень покращується тоді, коли громадяни мають можливість отримати достовірну інформацію, поставити запитання експертам, обговорити проблему та сформувану власну позицію на основі фактів і аргументів. Такий підхід сприяє більш усвідомленій участі в процесах прийняття рішень та формуванню пропозицій, які мають вищий рівень суспільної підтримки.

Упродовж останніх десятиліть деліберативні механізми набули широкого застосування в країнах Європи та світу – від національних громадських асамблей в Ірландії та Франції до місцевих деліберативних процесів у Польщі, Данії, Естонії та Великій Британії.

Для України деліберативні інструменти набувають особливого значення в умовах децентралізації, відновлення громад та посилення ролі місцевого самоврядування. В умовах повномасштабної війни вони стають важливим механізмом для того, щоб громадяни, представники різних соціальних груп, з різним досвідом і поглядами, могли брати участь у виробленні рішень, що стосуються їхнього спільного майбутнього. Деліберативні процеси сприяють формуванню культури відповідального діалогу між владою і громадою.

Громадська Асамблея Львівської агломерації стала першим в Україні застосуванням деліберативного інструменту на рівні міжмуніципального об'єднання – агломерації. Вона продемонструвала можливість спільного опрацювання викликів, які виходять за межі окремої громади, через структурований діалог жителів та спільне напрацювання рекомендацій. Таким чином, Асамблея стала практичним прикладом доповнення традиційних механізмів міжмуніципальної взаємодії інструментами деліберативної демократії.

1.2. Громадська Асамблея на рівні агломерації: новий формат взаємодії влади і громади

Одним із найбільш відомих і поширених інструментів деліберативної демократії є Громадська Асамблея. Це структурований процес залучення громадян до розгляду конкретного суспільно важливого питання та напрацювання рекомендацій для органів влади.

У різних країнах світу Громадські Асамблеї використовувалися для обговорення питань кліматичної політики, конституційних реформ, розвитку міст, охорони здоров'я, екології та інших сфер суспільного життя. Успішний міжнародний досвід демонструє, що залучення громадян до змістовного діалогу дозволяє не лише знаходити якісні рішення, але й зміцнювати довіру до демократичних інститутів.

Особливістю Громадської Асамблеї є принцип випадкового відбору учасників та учасниць. Серед охочих жителів та жительок громади, зареєстрованих до участі, шляхом жеребкування за спеціальною методологією обирають 45–50 осіб (а у випадку національної Асамблеї і понад 100), які відображають основні соціально-демографічні характеристики населення: стать, вік, рівень освіти, місце проживання тощо. Такий підхід забезпечує різноманітність досвіду, поглядів та життєвих обставин учасників, а також створює умови для представлення голосів різних груп населення, навіть тих, які зазвичай не беруть активної участі у процесах вироблення рішень.

Робота Асамблеї зазвичай відбувається протягом трьох сесій, які тривають по два дні кожна. Спочатку учасники та учасниці знайомляться з темою й отримують усю необхідну інформацію від експертів і зацікавлених сторін. Далі в малих групах за допомогою незалежних фасилітаторів вони аналізують проблеми, обговорюють можливі варіанти їх вирішення та формують власні пропозиції. Завершальним етапом є напрацювання рекомендацій, які передаються органам влади для подальшого розгляду та реагування.

Важливою перевагою Громадської Асамблеї є поєднання громадянського досвіду та експертних знань. Учасники та учасниці ухвалюють рішення не лише на основі власних переконань, а й після ознайомлення з різними поглядами, фактами та експертною інформацією. Саме тому рекомендації, напрацьовані в межах таких процесів, часто відзначаються практичністю, збалансованістю та орієнтацією на довгостроковий результат.

- *Для органів місцевого самоврядування Громадська Асамблея є ефективним інструментом залучення жителів та жительок до вироблення політик і рішень, що впливають на розвиток громади. Для громадян – це можливість безпосередньо долучитися до вирішення важливих місцевих питань, бути почутими та впливати на процес ухвалення рішень.*

Деліберативні процеси дедалі активніше виходять за межі окремих громад і застосовуються на рівні великих міст та метрополій. У Парижі діє постійна Громадська Асамблея: до її складу входять 100 випадково відібраних жителів, які беруть безпосередню участь у формуванні та оцінюванні міських політик і розробляють пропозиції, що можуть бути подані на розгляд міської ради Парижа. У Брюсселі функціонує постійна Громадська Асамблея з питань клімату на рівні Брюссельського столичного регіону, яка щороку оновлює свій склад і бере участь у формуванні рекомендацій для регіональної кліматичної політики. Важливим прикладом деліберації на рівні метрополії є також Громадська Асамблея з питань кліматичної адаптації Метрополії Ліон, що об'єднує 58 муніципалітетів. У 2024–2025 роках 105 випадково відібраних жителів визначили дев'ять пріоритетів для адаптації території до зміни клімату, які стали основою для подальшого врахування в оновленому кліматичному плані Метрополії.

Саме з метою посилення взаємодії між владою та жителями, а також залучення громадян до спільного пошуку рішень щодо збереження та раціонального використання водних ресурсів, у 2026 році в Львівській агломерації за комплексної експертно-методологічної та фінансової підтримки проекту Ради Європи відбулася Громадська Асамблея на тему: «Що ми можемо зробити, щоб зберегти та раціонально використовувати наші водні ресурси?». Тема водних ресурсів є однією з найбільш актуальних для агломерації, де річки, підземні горизонти та водойми перетинають межі одразу кількох громад і потребують скоординованого підходу до управління.

2. ПІДГОТОВКА ТА ПЛАНУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ

2.1. Що таке Львівська агломерація?

Львівська агломерація – це не адміністративна одиниця із власним бюджетом чи єдиним керівництвом. Це група сусідніх громад, які живуть і функціонують як єдиний організм: жителі щодня їздять між ними на роботу, до школи, лікарень або до родичів; підприємства відкривають офіси і виробництва одразу в кількох громадах; а більшість важливих спільних проблем, таких як стан доріг, якість повітря, управління відходами, водопостачання перетинає межі будь-якої окремої громади.

Найяскравіше це відчутно саме у сфері водних ресурсів. Вода, якою користуються жителі Пустомит, видобувається зі свердловини під Стриєм. Річка, що тече повз Жовкву, впадає у водойму Новояричівської громади. Очисні споруди Львова обробляють стоки кількох сусідніх сіл. Жодна з цих задач не може бути вирішена в межах однієї громади, вони вимагають координації та спільних рішень.

Саме для такої координації і створюється агломерація. Це добровільне об'єднання, засноване на спільних інтересах, а не на примусі. Кожна громада зберігає свою самостійність, але разом вони можуть:

- залучати значно більше державного та міжнародного фінансування, фонди ЄС та донорські організації охочіше підтримують проєкти агломерацийного масштабу;
- реалізовувати великі інфраструктурні проєкти, непосильні для однієї громади: очисні споруди, регіональні мережі моніторингу якості води, спільні сміттєпереробні комплекси;
- розробляти узгоджені стратегії, наприклад, спільну водогосподарську політику, яка враховує, що одна й та сама річка протікає через три різні громади;
- ефективніше відстоювати спільні інтереси на рівні регіону та держави.

Львівська агломерація охоплює місто Львів та приміські громади у радіусі приблизно 30 км від зовнішньої межі міста. Разом це 18 територіальних громад: 5 міських, 5 селищних та 8 сільських; 351 населений пункт і понад 800 тисяч жителів.

Тип	Громади
Міські (5)	Львівська, Жовківська, Городоцька, Пустомитівська, Бібрська
Селищні (5)	Івано-Франківська (Підгірці), Великолюбінська, Куликівська, Новояричівська, Щирецька
Сільські (8)	Давидівська, Жовтанецька, Зимноводівська, Мурованська, Оброшинська, Підберізцівська, Сокільницька, Солонківська
Разом	18 громад • 351 населений пункт • понад 800 тис. жителів

Асоціація ОМС «Львівська агломерація»

29 квітня 2024 року була офіційно створена Асоціація органів місцевого самоврядування «Львівська агломерація», яка розробила власну Стратегію розвитку до 2027 року. Станом на сьогодні до неї входять 13 громад на чолі зі Львівською міською: Жовківська, Городоцька, Пустомитівська, Бібрська, Великолюбінська, Давидівська, Жовтанецька, Куликівська, Новояричівська, Підберізьківська, Оброшинська та Мурованська.

Асоціація є платформою для спільного вирішення завдань, що виходять за межі однієї громади. Станом на 2026 рік вона реалізує 5 грантових проєктів за підтримки міжнародних партнерів. Економічна вага агломерації підкреслює стратегічне значення цього об'єднання: тут зосереджено 72% діючих підприємств Львівської області, дві третини капітальних та прямих іноземних інвестицій регіону і понад 90% його інноваційного потенціалу.

2.2. Аналіз стану водних ресурсів Львівської агломерації

Вода для Львівської агломерації – це не лише питна вода з крану. Це річки й ставки, де відпочивають родини, підземні горизонти, з яких живляться криниці, болота, що захищають від повеней, і каналізаційні системи, від стану яких залежить здоров'я цілих кварталів. Від доступності та безпечності водних ресурсів залежить стабільність усієї міської й сільської інфраструктури агломерації.

Через територію агломерації проходить Головний європейський вододіл: частина річок тече на захід, до Балтійського моря (басейн Західного Бугу: Полтва, Марунька, Млинівка та інші), частина на схід, до Чорного моря (басейн Дністра: Верещиця, Щирка, Зубра, Малечковича та інші). Усі ці річки є малими, а малі річки мають слабку здатність до самоочищення, вони реагують на будь-яке забруднення миттєво і відновлюються дуже повільно. Стан більшості водотоків викликає серйозне занепокоєння: у річці Малечковича зафіксовано перевищення норм азоту амонійного у 4 рази, кадмію у 3,6 рази, марганцю у десятки разів. За даними плану управління річковим басейном Вісли, 89% водних об'єктів у басейні Західного Бугу перебувають під ризиком не досягти доброго екологічного стану і така сама ситуація з водотоками басейну Дністра.

Окрім річок, агломерація має понад 180 ставків і водосховищ (найбільше у Городоцькій громаді), а також водно-болотні угіддя, які в умовах кліматичних змін відіграють роль природних регуляторів: утримують вологу, очищують воду та захищають від повеней. Деякі з них уже мають охоронний статус, зокрема, ландшафтний заказник «Торфовище Білогорща».

Управління водними ресурсами в Україні здійснюється на трьох рівнях. На державному – це Міністерство економіки та довкілля України та Державне агентство водних ресурсів формують політику та організовують моніторинг. На регіональному – це обласні адміністрації та Басейнове управління

річок Західного Бугу та Сяну здійснюють контроль за дотриманням законодавства. На місцевому рівні органи самоврядування відповідають за стан конкретних водойм, прибережних зон та роботу комунальних підприємств, і саме тут відбувається практична реалізація більшості природоохоронних заходів. Прикладом ефективної місцевої ініціативи є проєкт розчищення русла річки Зубра у Солонківській громаді, реалізований за підтримки Басейнового управління водних ресурсів.

2.3. Формування мандату Асамблеї та уточнення теми

Організація Громадської Асамблеї Львівської агломерації стала комплексним процесом, який тривав понад шість місяців. Для дизайну та супроводу всіх його етапів – від підготовки до проведення сесій – проєкт Ради Європи залучив міжнародних експертів із **Європейської федерації з інновацій у демократії (FIDE)**, які мають значний досвід організації Громадських Асамблеї. За дотримання методології деліберативного процесу та дизайн сесій Асамблеї відповідала національна консультантка проєкту Ради Європи **Ольга Гвоздік**. Експертну підтримку з питань управління водними ресурсами надавала **Ольга Пилипович**, кандидатка географічних наук, доцентка Львівського національного університету імені Івана Франка.

Плануючи Громадську Асамблею Львівської агломерації, організатори врахували досвід ідентичних деліберативних процесів, впроваджених за підтримки Ради Європи у Звягельській, Славутицькій, Рівненській громадах та Оболонському районі міста Києва.

Важливим етапом підготовки стало підписання **Меморандуму про взаєморозуміння** між Конгресом місцевих та регіональних влад Ради Європи та Львівською міською радою. Меморандум закріпив партнерство сторін щодо планування та проведення Громадської Асамблеї відповідно до принципів прозорості та інклюзивності. Конгрес Ради Європи зобов'язався надати експертну, методологічну та фінансову підтримку в підготовці, організації та реалізації Громадської Асамблеї. Асоціація «Львівська агломерація» в свою чергу взяла на себе зобов'язання забезпечити проведення Громадської Асамблеї та розглянути напрацьовані рекомендації, визначивши найбільш доцільні шляхи їхнього втілення у конкретні політики громад.

Документ був підписаний 28 жовтня 2025 року під час 49-ї сесії Конгресу головою Асоціації «Львівська агломерація», міським головою Львова **Андрієм Садовим** та Генеральним секретарем Конгресу **Мат'єєм Морі**.

Форум зацікавлених сторін

Для остаточного визначення теми, уточнення проблематики та ключових питань Громадської Асамблеї 12 грудня 2025 року було проведено Форум зацікавлених сторін. До обговорення долучилися представники громад агломерації, експерти та активісти, які спільно визначали основні виклики та проблеми у сфері водних ресурсів. Роботу учасників модерували консультантки проєкту Ради Європи.

Під час заходу **40 учасників та учасниць, які представляли всі громади Львівської агломерації**, сформулювали бачення фінальної назви теми Громадської Асамблеї, визначили ключові виклики та проблеми, що стосуються теми, а також окреслили, яку ключову інформацію потрібно буде надати майбутнім учасникам та учасницям Асамблеї, щоб вони змогли підготувати й ухвалити обґрунтовані рекомендації для влади.

За результатами відкритого голосування було сформульовано тему Асамблеї: **«Що ми можемо зробити, щоб зберегти та раціонально використовувати наші водні ресурси?»**. Це формулювання підтримали 19 учасників.

Напрацювання Форуму були враховані під час підготовки інформаційних матеріалів для учасників та учасниць Асамблеї, а також подальшого формування порядку денного її роботи. Таким чином, Форум став важливим етапом підготовчого процесу та підтвердив актуальність тематики водних ресурсів як спільного виклику для громад агломерації, що потребує скоординованих рішень.

2.4. Демографічний профіль агломерації та підготовка до відбору учасників

Для формування репрезентативного складу Громадської Асамблеї було розроблено демографічний профіль Львівської агломерації. Надалі на його основі за допомогою програмного забезпечення Panelot було проведено випадковий відбір серед зареєстрованих учасників і учасниць. Це дало змогу сформувати склад Асамблеї, який максимально відповідав демографічній структурі агломерації за ключовими соціально-демографічними характеристиками: статтю, віком, рівнем освіти та місцем проживання.

Ключовим принципом формування складу Асамблеї став розподіл 50/50: за рішенням організаторів, 25 місць було відведено жителям Львівської міської громади та ще 25 – представникам жителів інших 12 громад агломерації.

- **Львівська міська громада (25 учасників)** охоплює не лише місто Львів, а й 19 прилеглих населених пунктів, що входять до її складу: Винники, Брюховичі, Рудно, Малехів, Лисиничі, Підбірці, Дубляни, Грибовичі та інші. Загальна чисельність дорослого населення громади становить близько 594 тис. осіб: 544 тис. жителів шести районів Львова (Галицький, Залізничний, Личаківський, Сихівський, Франківський, Шевченківський) і близько 50 тис. жителів прилеглих населених пунктів. Квоти розподілялися між шістьма районами міста пропорційно до їхньої чисельності та окремо для населених пунктів громади (2 місця).
- **12 громад агломерації (25 учасників)**, кожна з 11 менших громад отримала по 2 місця, Городоцька громада отримала 3 місця як найбільша (понад 40 тис. дорослих жителів). Загальна чисельність дорослого населення 12 громад агломерації становить близько 177 тис. осіб.

При формуванні квот враховувалися стать, вік та рівень освіти (через округлення сума відсоткових часток може відрізнятись від 100%):

Демографічна ознака	Категорія	Частка	Квота (з 50)
Вік та стать	Чоловіки 18–24	4%	2
	Жінки 18–24	6%	3
	Чоловіки 25–34	7%	3
	Жінки 25–34	8%	4
	Чоловіки 35–44	9%	4
	Жінки 35–44	11%	6
	Чоловіки 45–54	7%	4
	Жінки 45–54	9%	5
	Чоловіки 55–64	7%	3
	Жінки 55–64	8%	4
	Чоловіки 65+	10%	5
	Жінки 65+	13%	7
Освіта	Базова середня	35%	18
	Вища	50%	25
	Повна вища (науковий ступінь)	15%	7
Місце проживання	Львівська міська громада	50%	25
	12 громад агломерації	50%	25

Квоти відбору 50 учасників

526 Зареєстровано
осіб з усіх громад

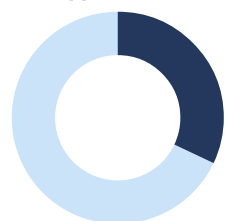
50 Відібрано
учасників та учасниць

13 Громади
членів Асоціації

Львівська міська громада — 25 осіб
Місто Львів (6 районів) + 19 нас. пунктів

12 громад агломерації — 25 осіб
По 2 місця; Городок — 3 місця

Розподіл за статтю

■ Жінки — 57% (29)
■ Чоловіки — 43% (21)

Розподіл за віком

■ 18–34 роки — 24% (12)
■ 35–54 роки — 38% (19)
■ 55–64 роки — 14% (7)
■ 65+ роки — 24% (12)

Розподіл за освітою

■ Вища — 50% (25)
■ Базова середня — 36% (18)
■ Повна вища — 14% (7)

Реєстрації за громадами (топ-5)

Львів	236
Давидів	75
Бібрка	68
Пустомити	33
Городок	29

Канали залучення (526 осіб)

Листи-запрошення	292
Інформаційна кампанія	163
Соціальні мережі	71

2.5. Інформаційна кампанія та реєстрація учасників та учасниць

У квітні–травні 2026 року Асоціація органів місцевого самоврядування «Львівська агломерація» за підтримки проєкту Ради Європи розгорнула масштабну інформаційну кампанію для залучення жителів та жительок агломерації до реєстрації на Громадську Асамблею.

Для інформування про підготовку та проведення Громадської Асамблеї **було розроблено комунікаційний план**, який визначав ключові етапи, меседжі, канали комунікації та графік поширення інформаційних матеріалів. Інформаційна кампанія була спрямована на жителів і жительок усіх 13 громад агломерації, щоб детально познайомити їх з метою та особливостями Громадської Асамблеї, етапами її підготовки та можливістю долучитися до процесу.

Було розроблено логотип Громадської Асамблеї, який поєднав у собі логотип Львівської агломерації та тему Асамблеї. Важливим каналом комунікації стала **спеціально створена сторінка про Громадську Асамблею на офіційному сайті Асоціації «Львівська агломерація»**.

Там регулярно публікувалися матеріали про основні етапи підготовки та проведення Асамблеї – від оголошення процесу та набору потенційних учасників і учасниць до проведення жеребкування, трьох сесій та представлення напрацьованих рекомендацій.

Голова Асоціації органів місцевого самоврядування «Львівська агломерація», міський голова Львова **Андрій Садовий** записав відеозвернення із закликом зареєструватися для участі в Громадській Асамблеї.

Сторінка Громадської Асамблеї на сайті Львівської агломерації

Звернення голови Асоціації «Львівська агломерація», міського голови Львова Андрія Садового

У найбільших містах агломерації було розміщено сітілайти з інформацією про Асамблею. Крім того, в населених пунктах усіх 13 громад було розповсюджено **1 000 інформаційних афіш**, які розміщувалися у місцях, що регулярно відвідують жителі, зокрема в закладах соціальної та культурної сфери, закладах охорони здоров'я та інших громадських просторах. Додатково серед жителів агломерації було поширено **8 000 інформаційних флаєрів**.

Центральним елементом кампанії стало адресне поширення листів-запрошень: **10 000 листів** були доставлені у поштові скриньки домогосподарств у всіх 13 громадах агломерації. Розподіл листів відповідав розміру кожної громади: **менші громади розповсюдили по 400 листів кожна** (Великолюбінська, Давидівська, Жовтанецька, Куликівська, Мурованська, Новояричівська, Оброшинська, Підберізцівська), **більші громади – по 600 листів** (Бібрська, Жовківська, Пустомитівська, Городоцька), а на **Львівську міську громаду припало 4 400 листів, з них 4 095 для жителів міста Львова** (розподілених між шістьма районами) та решта пропорційно до чисельності населення 19 прилеглих населених пунктів громади.

Шановний(а) мешканцю(-ко) Пустомитівської міської громади!

Від імені Пустомитівської міської ради вітаю Вас із тим, що Ви стали одним(ією) із 10 000 мешканців і мешканок Львівської агломерації, яких запрошено до участі в Громадській Асамблеї.

Ваша думка та голос можуть стати ключовими у вирішенні стратегічно важливого для громад Львівської агломерації питання!

У червні-липні 2026 року Львівська агломерація за підтримки проєкту Конгресу Ради Європи «Зміцнення багатоканального врядування та місцевої демократії для підтримки відновлення України» вперше проведе Громадську Асамблею.

Громадська Асамблея – це інноваційний інструмент залучення громадян до прийняття рішень, що застосовується у багатьох країнах світу, а з 2024 року – і в Україні. Група мешканців і мешканок Львівської агломерації, які відображають її за основними демографічними показниками (вік, стать, освіта, місце проживання тощо), протягом трьох сесій за допомогою експертів вивчатимуть визначену тему та обговорюватимуть її в групах, після чого **напрацюють рекомендації для органів влади**. Влада зобов'язується взяти ці рекомендації до уваги.

Тема: «Як ми можемо зберегти та раціонально використовувати наші водні ресурси?»

Дати: 13-14 червня, 27-28 червня, 11-12 липня 2026 року (орієнтовно з 10:00 до 17:00).

Це запрошення надіслано 10 000 мешканців і мешканок Львівської агломерації випадковим чином. Із числа тих, хто зареєструється до участі в Асамблеї, **50 осіб буде відібрано шляхом жеребкування за спеціальною методикою.**

Запрошуємо реєструватися до **10 травня 2026 року** одним із зручних для Вас способів:

- за допомогою QR-коду;
- особисто у канцелярії міської ради або у Львові, пл. Ринок, 1, каб. 122 (понеділок-п'ятниця у робочий час);
- за номером телефону: (067) 100 32 33 (понеділок-п'ятниця у робочий час).

Експертну, фінансову та організаційну підтримку надає проєкт Конгресу Ради Європи. **За кошти проєкту передбачена грошова винагорода у сумі 3000 гривень за участь у Громадській Асамблеї (за три сесії, по два дні кожна).** Під час усіх днів буде забезпечено обіди та кави-перекуси. Сесії Громадської Асамблеї відбуватимуться у центральній частині Львова. Приміщення для проведення Асамблеї буде доступним для людей, які користуються кріслами колісними, та забезпечене укриттям на випадок повітряної тривоги. Ваша участь у всіх трьох сесіях є обов'язковою для забезпечення безперервності обговорень і досягнення змістовних результатів.

Детальну інформацію щодо програми, місця проведення та інших організаційних питань буде повідомлено додатково всім відібраним шляхом жеребкування учасниками.

**Цей лист є запрошенням стати кандидатом на участь у Громадській Асамблеї для будь-яких двох осіб, які проживають у Вашому домогосподарстві та досягли повноліття (18 років).*

З повагою
Міський голова

Олег СЕРНЯК

Листи-запрошення містили інформацію про тему та формат Громадської Асамблеї, дати її проведення, умови участі та способи реєстрації. За QR-кодом, розміщеним у запрошенні, від одного домогосподарства могли зареєструватися до двох повнолітніх жителів. Також жителів і жительок повідомляли про те, що проєкт Ради Європи забезпечує грошову винагороду за час, присвячений участі в Асамблеї (відповідно до європейської та світової практики проведення Громадських Асамблей), у розмірі 3 000 гривень за участь у трьох сесіях.

Водночас реєстрація була відкритою для всіх повнолітніх жителів громад, незалежно від того, чи отримали вони індивідуальне запрошення. Таким чином, усі, хто дізнався про проведення Асамблеї з інших інформаційних каналів, також могли подати заявку на участь.

Не могли реєструватися працівники органів виконавчої влади, представники керівництва громад, члени виконавчих комітетів, працівники комунальних підприємств, установ, закладів та організацій, засновниками або співзасновниками яких є міські, селищні чи сільські ради, а також депутати відповідних рад.

Реєстрація тривала з **10 квітня до 10 травня 2026 року**. Подати заявку можна було трьома способами: заповнити онлайн-форму за посиланням, зателефонувати за номером (067) 100 32 33 або зареєструватися особисто у Львові за адресою: пл. Ринок, 1, каб. 122. Жителі громад також могли зареєструватися особисто у своїй громаді; точну адресу можна було дізнатися за телефоном.

Усього за цей час до участі в Асамблеї зареєструвалося **526 жителів та жительок** громад агломерації. З них 292 особи через листи-запрошення, 234 – через публічну інформаційну кампанію.

Експерти проєкту Ради Європи підготували інформаційну брошуру, яку було надіслано відібраним учасникам та учасницям Громадської Асамблеї у Львівській агломерації перед її першою сесією. Брошура містила інформацію про Громадську Асамблею як інструмент деліберативної демократії, її принципи, переваги та відмінності від інших форматів громадської участі, а також базову інформацію про водні ресурси Львівської агломерації та ключові питання, пов'язані з їх збереженням і раціональним використанням. Матеріали дали учасникам та учасницям базове розуміння теми та забезпечили необхідну підготовку до подальших обговорень під час сесій Асамблеї. Хоча брошуру було розроблено насамперед для учасників та учасниць, вона може бути корисною і для ширшого кола жителів 13 громад Львівської агломерації.

2.6. Наглядний комітет: забезпечення прозорості та неупередженості процесу

Для забезпечення незалежності та прозорості процесу було сформовано Наглядний комітет. 6 лютого 2026 року голова Асоціації «Львівська агломерація», міський голова Львова Андрій Садовий підписав Розпорядження №40, яким затвердив персональний склад Наглядного комітету Громадської Асамблеї Львівської агломерації.

Роль Наглядного комітету полягала у нагляді за перебігом деліберативного процесу та оцінці відповідності всіх етапів встановленим правилам і стандартам. Зокрема, до його функцій належали: контроль за дотриманням прозорості та якості всіх процесів, пов'язаних з підготовкою та проведенням Асамблеї; нагляд за процесом відбору учасників; розгляд звернень про можливі порушення. Водночас Наглядний комітет не втручався у зміст обговорень і не брав участі у формуванні рекомендацій.

До складу Наглядного комітету увійшли представники органів місцевого самоврядування, експертного середовища та громадського сектору:

- **Любомир Зубач** – заступник Львівського міського голови з питань містобудування;
- **Олег Серняк** – Пустомитівський міський голова;
- **Володимир Лучишин** – депутат Львівської міської ради, голова постійної комісії з питань екології, природокористування та енергозбереження;

- **Роман Кізима** – виконавчий директор Асоціації «Львівська агломерація»;
- **Мар'яна Кобрин** – представниця молодіжної громадської організації «Українська спілка молодих географів»;
- **Наталія Крута** – заступниця начальника Басейнового управління водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну Державного агентства водних ресурсів України;
- **Василь Полуйко** – президент Фонду розвитку громадських організацій «Західноукраїнський ресурсний центр».

Члени та членкині Громадської Асамблеї могли звернутися до Наглядового комітету у разі будь-якого сумніву щодо прозорості процесу або можливого порушення правил роботи. Упродовж усього процесу Асамблеї, від підготовчого етапу до завершення сесій, Наглядовий комітет не зафіксував зауважень щодо дотримання процедур або порушень у ході її проведення.

2.7. Відбір учасників та учасниць

Перед жеребкуванням за допомогою програмного забезпечення з відкритим кодом Panelot, призначеного для випадкового та репрезентативного відбору учасників громадських асамблей, громадських журі та інших деліберативних процесів, було визначено квоти, а також мінімальну та максимальну кількість учасників і учасниць у кожній демографічній підгрупі. Розрахунки здійснювалися відповідно до демографічного профілю громад агломерації з урахуванням статі, віку, рівня освіти, статусу ВПО, громади та населеного пункту проживання.

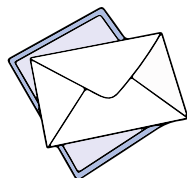
Львівська
міська
рада

Як обираються учасники Громадської Асамблеї?

1

Жителям Львівської агломерації було надіслано 10 000 листів-запрошень

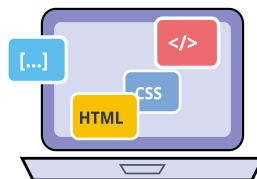
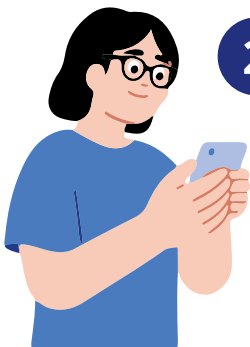
3

Жеребкуванням обираються 50 осіб (за спеціальною методологією)

2

Зареєструватися також можливо за допомогою QR-коду, розміщеного на афішах та інших промоційних матеріалах

4

Відбір відбувається за допомогою спеціального програмного забезпечення Panelot

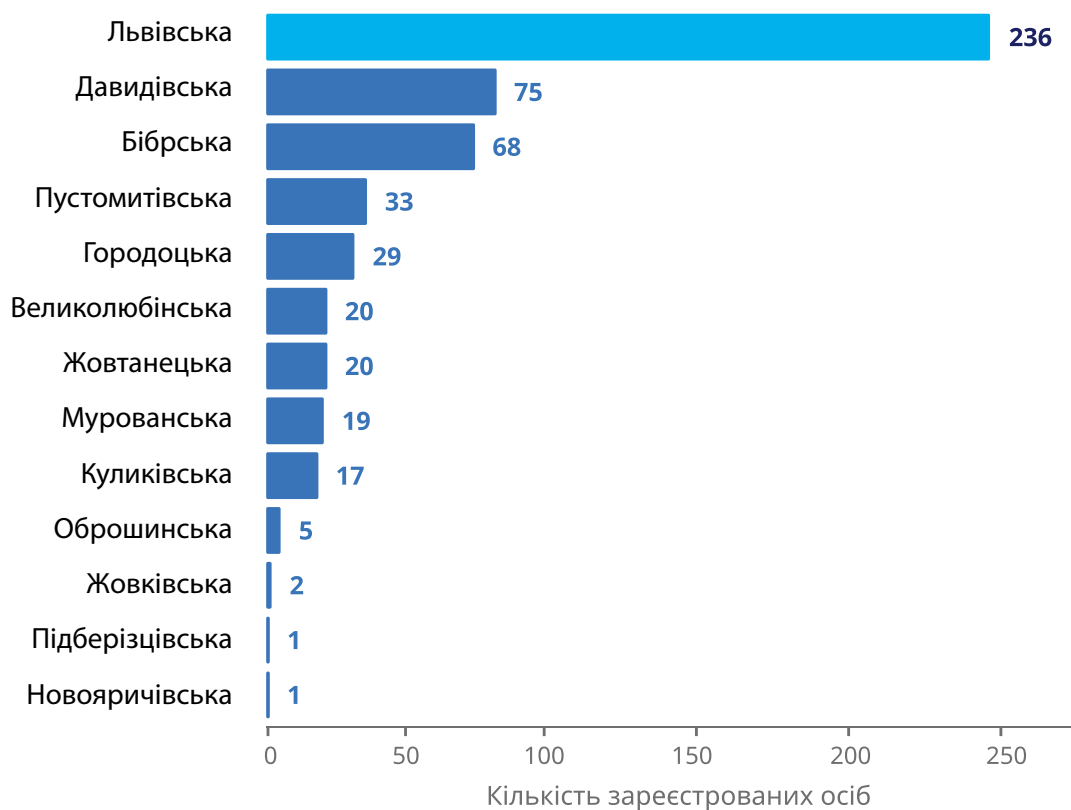
5

Склад асамблеї відображає демографічний зріз населення Львівської агломерації – учасники різного віку, статі, освіти, з різних громад

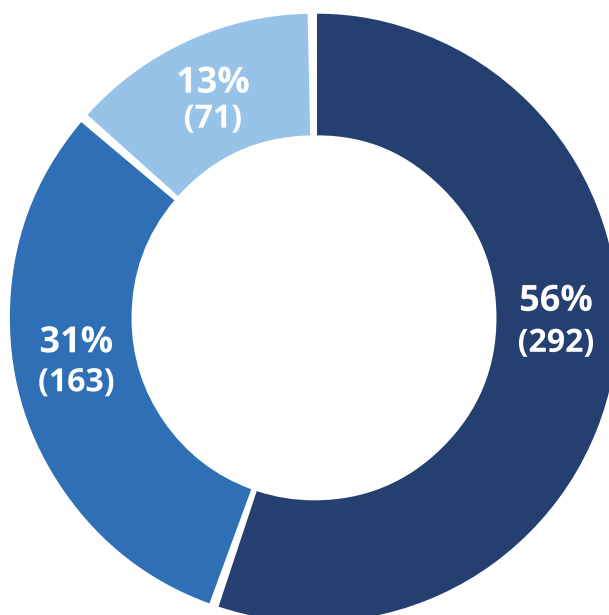

Загалом до участі в Асамблеї зареєструвалося **526 осіб** з усіх громад агломерації. Найбільшу активність продемонстрували **жителі Львова (236 осіб), Давидівської (75) та Бібрської громад (68)**.

Кількість реєстрацій за громадами (усього 526)

Розподіл реєстрацій за каналами (усього 526)

- Листи-запрошення – 292
- Інформаційна кампанія – 163
- Соціальні мережі – 71

У кінці травня 2026 року відбулося жеребкування за допомогою *Panelot*, яке здійснила консультантка проєкту Ради Європи в присутності представників проєкту та Асоціації «Львівська агломерація». Важливо, що до програми список зареєстрованих осіб було завантажено **в анонімізованому вигляді**, без імен, прізвищ чи номерів телефонів. Програма враховувала лише стать, вік, рівень освіти, статус ВПО, громаду та населений пункт проживання.

Програма *Panelot* згенерувала понад 500 можливих комбінацій складу Асамблеї, що відповідали встановленим критеріям репрезентативності. Після цього за допомогою сервісу випадкового вибору *random.org* було обрано один варіант у кількості 50 осіб: 25 представників та представниць Львівської міської громади і 25 представників та представниць 12 інших громад агломерації.

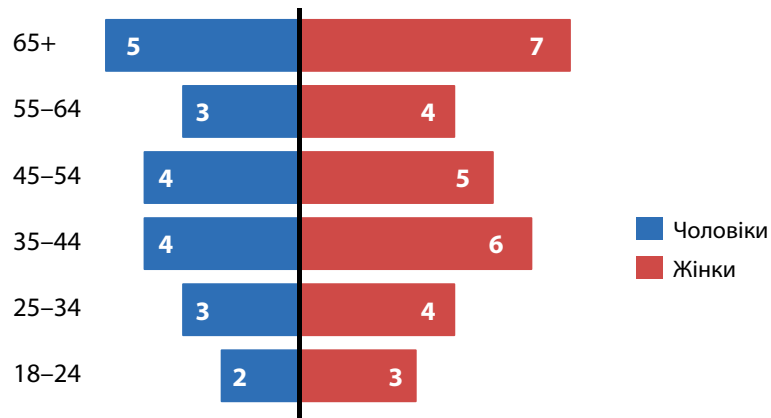
Координаційна команда зателефонувала всім відібраним учасникам та учасницям для підтвердження участі. Частина осіб відмовилась через особисті обставини, тому їх було замінено на жителів і жительок зі схожим демографічним профілем за допомогою повторного жеребкування за допомогою *Panelot*. Після підтвердження всіх замінів було сформовано остаточний склад Громадської Асамблеї у кількості 50 осіб.

Застосована методологія жеребкування поєднувала два ключові принципи: репрезентативність – склад Асамблеї мав максимально відображати визначені соціально-демографічні характеристики населення Львівської агломерації; та випадковість відбору – учасники й учасниці відбиралися випадково серед зареєстрованих осіб у межах установлених квот.

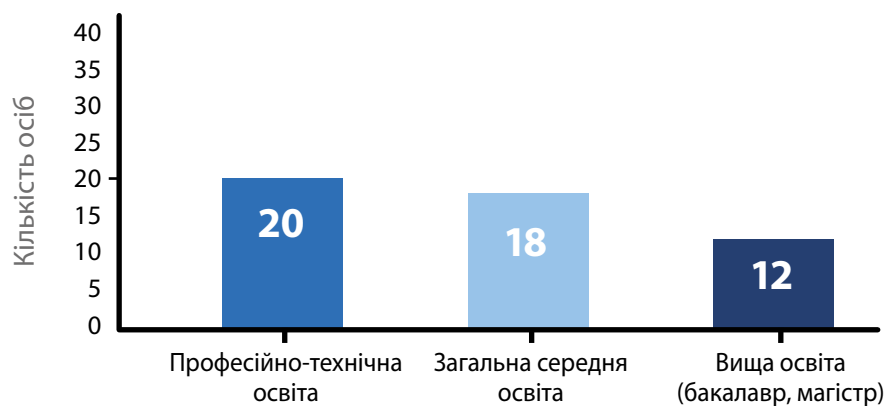
Фінальний склад Асамблеї – 50 осіб

Розподіл фінального складу Асамблеї за статтю та віком (50 осіб)

Рівень освіти учасників та учасниць Асамблеї

3. ПРОВЕДЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ

3.1. Методологія та логіка побудови програм сесій

Програма Громадської Асамблеї Львівської агломерації була побудована за принципом поступового переходу від вивчення проблеми та формування спільного розуміння до розроблення й пріоритизації рішень. Тема управління водними ресурсами та водовідведення є складною і технічною та поєднує інженерні, екологічні, фінансові й управлінські аспекти, з якими більшість учасників та учасниць не стикалися у своїй повсякденній практиці. З огляду на це перед ними свідомо не ставилося завдання одразу пропонувати рішення. Спершу необхідно було сформувати достатню спільну базу знань і розуміння проблематики та лише на цій основі переходити до обговорення альтернатив, обмежень і напрямів дій.

Асамблея стала першою в Україні Громадською Асамблеєю, що проводилася не на рівні окремої громади чи району, а охопила масштаб цілої агломерації, об'єднавши представників 13 громад навколо теми «Що ми можемо зробити, щоб зберегти та раціонально використовувати наші водні ресурси?»

Кожна з трьох дводенних сесій мала власний методологічний фокус, водночас логічно продовжувала попередню та формувала основу для наступного етапу роботи:

Сесія	Фокус	Зміст сесії	Результат
Сесія 1. 13–14 червня 2026	Занурення в тему та виявлення проблем	- Офіційне відкриття Асамблеї, ознайомлення учасників і учасниць із форматом і мандатом. «13 поглядів на водні ресурси»: презентації всіх 13 громад агломерації. - Робота з картою агломерації (позначення цінних об'єктів і «гарячих точок»). - Ухвалення спільних правил роботи. «Швидкі діалоги» з 7 експертами. - Визначення та пріоритизація проблем.	Визначено 7 тематичних напрямів і сформульовано ключові проблеми; сформовано постійні робочі групи (столи)
Сесія 2. 27–28 червня 2026	Поглиблення аналізу та генерація ідей	- Уточнення формулювання проблеми через чотири ключові запитання. - Аналіз причин і наслідків проблеми та формування бачення бажаного майбутнього. - Обмін і розвиток напрацювань між групами шляхом послідовної роботи над результатами одна одної (у форматі Carousel). - Навчальний виїзд на об'єкт очищення стічних вод. «Швидкі діалоги» з експертами. - Визначення критеріїв «якісного рішення». - Генерація ідей за шістьма напрямками. - Розроблення рішень у форматі «Світове кафе». - Фактчекінг та попередній відбір запропонованих ідей.	Сформовано пакет із понад 30 попередніх ідей рішень, розподілених по 7 тематичних групах

Сесія	Фокус	Зміст сесії	Результат
Сесія 3. 11–12 липня 2026	Доопрацювання рішень та фінальне голосування	- Опрацювання кожної ідеї за структурованим шаблоном «Від ідеї до рішення». - Попереднє оцінювання ідей за допомогою сигнального голосування стікерами (зелений/жовтий/червоний). - Запитання та відповіді з експертами щодо реалістичності запропонованих рішень. - Доопрацювання пропозицій та відбір трьох пріоритетних рішень для подальшого обговорення за кожним столом. - Фінальні презентації всіх напрацьованих рішень. - Презентація результатів аналізу проб води. - Таємне рейтингове голосування за рекомендації.	Сформовано фінальний пакет рекомендацій для органів місцевого самоврядування Львівської агломерації (детально у Розділі 4)

➤ Занурення в тему та формування спільного розуміння

Перший день був присвячений не безпосередньому аналізу проблеми, а розумінню ширшого контексту, в якому вона виникає. Спочатку учасники та учасниці ознайомилися з основними характеристиками Львівської агломерації: її межами, складом, що охоплює 13 громад, правовим статусом та принципами врядування. Лише після цього було представлено, чому саме питання водних ресурсів стало темою Громадської Асамблеї.

Такий порядок роботи був свідомим: розуміння інституційної та управлінської рамки мало передувати обговоренню самої проблематики, оскільки саме в цьому контексті можна було предметно розглядати питання повноважень, відповідальності та можливостей спільних дій громад.

Далі відбувся блок **«13 поглядів на водні ресурси»**, під час якого кожна громада представляла власну ситуацію за єдиною структурою: найважливіший водний ресурс, наявні позитивні практики, основна проблема, потреба у співпраці з іншими громадами та вже здійснені заходи.

Уніфікований формат виступів давав змогу зосередитися не на презентації окремих громад, а на змісті та порівнянні їхнього досвіду. Це допомогло учасникам і учасницям побачити спільні виклики, відмінності між громадами та потенційні точки для співпраці.

Паралельно тривали індивідуальна рефлексія та колективна робота з картою агломерації. Після кожного виступу учасники фіксували найбільш важливі для себе позитивні практики та проблемні питання. На карті почуту інформацію переводили у просторовий формат: за допомогою різнокольорових стікерів позначали цінні водні об'єкти й успішні практики, а також зони ризику, забруднення та пошкодження інфраструктури.

Упродовж першого дня учасники та учасниці також здійснювали ротацію між робочими столами, знайомлячись із різними ракурсами теми та різним колом людей, доки наприкінці другого дня сесії не були визначені й пріоритизовані сім тематичних напрямів шляхом голосування стікерами. Після цього кожен учасник і кожна учасниця самостійно обрали тематичний напрям, з яким хотіли продовжити роботу (принцип «вільної ноги», з обмеженням не більш як 7 осіб за столом). Сформовані таким чином робочі групи залишалися незмінними протягом другої та третьої сесій.

➤ Експертне навчання: поступове й кероване учасниками

Залучення експертів принципово відбувалося не у форматі лекцій. Натомість використовувалися ротаційні «швидкі діалоги»: 7 хвилин на виступ експерта та 7 хвилин на запитання й відповіді. Учасники за столами залишалися на своїх місцях, тоді як експерти переходили від одного столу до

іншого. Такий підхід давав кожній групі можливість послідовно поспілкуватися з усіма запрошеними фахівцями та поставити власні запитання, перетворюючи взаємодію з експертами на безпосередній діалог, а не на слухання загальної доповіді.

Цей формат використовувався тричі, щоразу з переходом від загального ознайомлення з проблематикою до дедалі більшої конкретизації.

На другому дні, під час Сесії 1, сім експертних станцій представляли різні аспекти теми: стан водойм, залучення жителів, паводки, стічні води, питну воду, рекреацію та управління водними ресурсами на рівні агломерації.

Під час Сесії 2 ті самі сім напрямів розглядалися вже з практичної точки зору: як громади реалізують проекти водної інфраструктури, які технічні рішення застосовуються на практиці та які можливості фінансування доступні.

На Сесії 3 взаємодія стала ще більш адресною: експерти відповідали на конкретні запитання, сформульовані самими групами після ознайомлення з коментарями до їхніх напрацьованих рішень.

Ця прогресія, від «що це таке» до «як це реалізовується» і зрештою до «чи спрацює конкретно наша ідея», забезпечувала поступове поглиблення знань: кожен наступний контакт з експертами спирався на те, що учасники вже встигли обдумати самостійно.

➤ Розгляд проблеми з різних перспектив

Дизайн експертних станцій свідомо охоплював різні типи знання про одну й ту саму проблему, а не лише інженерний аспект. Технічний і проєктувальний вимір представляли фахівці з проєктування очисних споруд і локальних систем очищення (компанії «ЗІКО» та «ТЕКОС»); управлінський та інституційний – представники державного екологічного нагляду, органів агломерації та голови громад, що ділилися практикою впровадження проєктів; фінансовий – експерти з транскордонного фінансування (Interreg NEXT) і, на завершальній сесії, конкретні механізми співфінансування домогосподарств; екологічний і природоохоронний – фахівці зі стану водойм та басейнового управління водних ресурсів; поведінковий і комунікаційний – експерти з громадського контролю та залучення жителів, соціально-економічний і рекреаційний – представники туристичного та громадського секторів, що працюють із доступом до водойм.

Багатоперспективність була не окремою вправою, а наскрізним принципом побудови експертного блоку від самого початку. Незалежно від того, яку тему кожна група згодом обрала для опрацювання, кожен стіл мав можливість ознайомитися з усіма представленими аспектами проблематики та почути різні точки зору.

➤ Практичне знайомство з проблематикою

Навчальний виїзд на об'єкт очищення фільтрату та стічних вод на Грибовицькому полігоні став моментом, коли отримані експертні знання безпосередньо поєдналися з практичним ознайомленням із реальною інфраструктурою. Формат не був екскурсійним: кожен стіл призначав «реєстратора», який вів польовий аркуш спостереження за чітко заданими рамками: що ми бачимо, що нас здивувало, які

виклики ми спостерігаємо, які висновки для нашої теми Асамблеї. Останнє запитання прямо змушувало зв'язати побачене з конкретною темою столу, а не залишити враження ізольованим спогадом. Наступного ранку цей досвід одразу капіталізувався: перша активність дня почалася зі структурованої рефлексії «що я взяв(-ла) із учорашнього виїзду», перш ніж переходити до нового матеріалу.

➤ **Робота з локальним досвідом учасників**

Особистий і локальний досвід учасників та учасниць був вбудований у процес наскрізно, а не як окремий етап. Блок «13 поглядів» напряду спирався на досвід власної громади кожного представника; робота з картою вимагала прив'язати загальну інформацію до конкретних, знайомих учасникам локацій; парна вправа на початку сесії 2 («що змінилось у вашому розумінні теми за два тижні?») щоразу поверталася до особистого, а не абстрактного знання. Найбуквальнішим способом інтеграції особистого досвіду став заклик принести на наступні сесії зразки води зі своїх домогосподарств (криниць чи свердловин), для подальшого незалежного аналізу: результати цього аналізу презентувалися аж на завершальній сесії, тобто особистий внесок кожного учасника «дозрівав» разом з усім процесом Асамблеї.

➤ **Перехід від навчання до деліберації**

Межа між отриманням інформації та її обговоренням була проведена методологічно чітко. Спершу проводилася окрема сесія «Що таке проблема?», на якій учасникам явно пояснювали різницю між проблемою, причиною і рішенням, перш ніж дозволити їм формулювати власні проблеми – це запобіжник проти підміни аналізу одразу готовими пропозиціями. Далі кожна проблема проходила через кілька послідовних фільтрів: необмежений збір ідей без фільтрації → групування й усунення дублікатів → розділення на проблеми місцевого й національного рівня → пріоритизація «топ 3–5» на стіл → презентація й крапкове голосування в залі → фінальні сім тематичних напрямів. Таке поступове звуження, а не одномоментний вибір, давало учасникам відчуття, що фінальний перелік напрямів є результатом їхньої ж роботи, а не рамка, нав'язана ззовні.

Так само перехід до генерації ідей не був безпосереднім. Перед тим як пропонувати власні рішення, кожна група спочатку визначала критерії якісного рішення – стандарти, яким воно має відповідати. Такий підхід давав учасникам спільну основу для подальшого оцінювання пропозицій і допомагав уникнути типової для партисипативних процесів ситуації, коли генерується велика кількість ідей, але відсутні узгоджені критерії для визначення їхньої якості та реалістичності.

➤ **Поступове вироблення пропозицій**

Шлях від первинної ідеї до фінальної рекомендації проходив щонайменше через шість стадій доопрацювання. Індивідуальна генерація ідей без критики за шістьма напрямками (послуги, комунікація, партнерства, процедури й норми, простір, люди та спроможності) переходила в обмін і класифікацію ідей за столом, далі у формат «Світового кафе», під час якого учасники переходили між столами, знайомилися з напрацюваннями інших груп і залишали письмові коментарі та позначки найсильніших ідей, не змінюючи власної тематичної групи. Далі кожен ідею перевіряли за трьома ключовими запитаннями: чи спрямована вона на причину проблеми, а не лише на її симптом; чи реалістична вона для громади чи агломерації; чи відповідає вона сформульованим критеріям.

Після цього кожен ідею опрацьовували за структурованим шаблоном «Від ідеї до рішення», який передбачав відповіді на чотири запитання: що робимо, для кого, хто відповідатиме за реалізацію, та яким має бути перший крок. Наступним етапом стало сигнальне голосування за допомогою кольорових стікерів: зелений – «підтримую», жовтий – «маю запитання», червоний – «пропоную відмовитися або суттєво змінити». Важливою умовою було обов'язкове письмове обґрунтування кожного випадку незгоди.

Кожен наступний крок додавав нову форму перевірки: соціальну (чи погоджуються інші), фактологічну (чи це відповідає дійсності) і структурну (чи достатньо конкретно сформульовано), перш ніж ідея могла рухатися далі.

➤ **Експертний супровід на етапі напрацювання рекомендацій**

Принциповою особливістю завершального етапу стало поступове звуження ролі експертів у міру наближення до ухвалення рішень. Під час Сесії 3 експерти вже не виступали з презентаціями, а відповідали лише на конкретні запитання, сформульовані самими групами. Таким чином, експертна

участь була спрямована не на формування рішень, а на надання учасникам необхідної інформації для їх критичного оцінювання та доопрацювання.

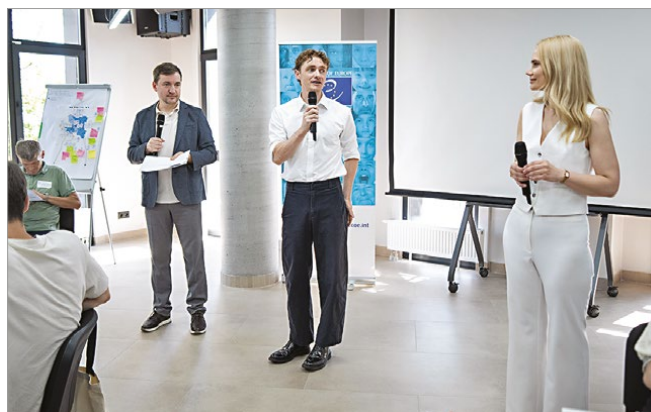
Питання формулювали самі учасники, прочитавши власні жовті й червоні стікери-зауваження до своїх рішень; експерт відповідав максимум 3–4 хвилини, суворо на поставлене запитання, з можливістю одного уточнення. Після цього фасилітатор запитував групу, чи змінила якась відповідь експерта їхнє рішення, тобто остаточне рішення про те, доопрацьовувати, об'єднувати чи відкидати ідею, лишалося за столом, а не за експертом. Аналогічно, під час перевірки ідей на Сесії 2 учасники самостійно оцінювали їх за визначеними критеріями, зокрема чи спрямоване запропоноване рішення на усунення причини проблеми, а не лише її симптомів. Експерти при цьому виступали джерелом фактичної інформації та пояснювали наявні обмеження – бюджетні, нормативні й технічні, – але не брали участі у формулюванні самих рішень.

Важливою методологічною особливістю всього процесу було те, що фасилітатори за столами задавали рамку для обговорення, але зміст і пріоритети формували самі учасники та учасниці. Програма кожної наступної сесії адаптувалася з урахуванням зворотного зв'язку, отриманого після попередньої.

3.2. Роль експертів, фасилітаторів та зацікавлених сторін

До роботи Асамблеї проєкт Ради Європи залучив фасилітаторів і фасилітаторок з досвідом модерації Громадських Асамблеї, які також попередньо пройшли тренінги від міжнародного експерта Ради Європи, організації FIDE. Провідний фасилітатор **Олександр Солонтай**, національний консультант проєкту Ради Європи, відповідав за модерацію сесій та координацію роботи семи фасилітаторів, які працювали за окремими столами. Фасилітатори – **Ірина Шелеп, Наталія Малиновська, Тетяна Попова, Світлана Тарасова, Олена Хмельник, Сергій Гаращук та Богдана Бесчастна** – забезпечували конструктивний і збалансований перебіг обговорень, сприяли рівній участі всіх учасників та учасниць і допомагали групам переходити від обміну думками до формування спільних, аргументованих рекомендацій. Дотримуючись принципу нейтральності, фасилітатори не висловлювали власних поглядів щодо змісту обговорень і не впливали на позиції чи рішення учасників та учасниць.

Процес підготовки та впровадження Асамблеї супроводжував міжнародний консультант проєкту Ради Європи **Кайл Редман** (FIDE), який відвідав другу сесію Асамблеї та відзначив високий рівень залученості учасників і учасниць та змістовність дискусій.

Важливою складовою Асамблеї стала участь широкого кола запрошених спікерів і спікерок: очільників громад агломерації, галузевих експертів та експерток, представників комунальних підприємств, державних органів і громадських організацій. Їхня роль полягала в тому, щоб забезпечити учасників і учасниць збалансованою, різносторонньою та достовірною інформацією, необхідною для формування власної обґрунтованої позиції та напрацювання рекомендацій. Загалом упродовж трьох сесій до роботи Асамблеї долучилися 13 профільних експертів та експерток.

Сесія 1, День 1 (13 червня): офіційне відкриття

Спікер/Спікерка	Роль/Тема виступу
Любомир Зубач	Заступник міського голови Львова з містобудування – вітальне слово
Сесілія Дальман-Ек	Президентка Палати регіонів Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи (онлайн) – вітальне слово
Олег Вольський	Жовківський міський голова
Йосиф Фабрига	Великолюбінський селищний голова
Петро Соколовський	Новояричівський селищний голова
Василь Коваль	Підберіздівський сільський голова
Дарина Соколова	Менеджерка проєкту Ради Європи «Посилення багаторівневого врядування та місцевої демократії для підтримки відновлення України» – що таке Громадська Асамблея
Роман Кізима	Виконавчий директор Асоціації «Львівська агломерація» – що таке Львівська агломерація
Мирослав Цупрук, Вікторія Ткаченко	Учасники Громадських Асамблей Рівненської громади та Оболонського району Києва (онлайн) – досвід попередніх асамблей

Сесія 1, День 2 (14 червня): «швидкі діалоги» з експертами

Тема станції	Експерт/Експертка
Озера, річки та екологічний стан водойм	Ольга Пилипович, кандидатка географічних наук, доцентка кафедри конструктивної географії і картографії ЛНУ ім. Івана Франка
Залучення жителів та громадський контроль	Софія Шутяк, юристка, заступниця голови Комітету з аграрного, земельного та екологічного права НААУ, аналітикиня Інституту міста
Паводки, підтоплення та управління ризиками	Роман Туцький, начальник Басейнового управління водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну
Стічні води та каналізація	Ірина Миронова, виконавча директорка та співзасновниця ГО «Zero Waste Lviv»
Доступ до якісної питної води	Христина Терновецька, експертка з екології відділу екологічного контролю ЛМКП «Львівводоканал»
Рекреація, доступ до водних об'єктів та бізнес	Тарас Білошинський, засновник і президент ГО «Манівці»
Управління водними ресурсами в агломерації	Олександра Сладкова, заступниця директора департаменту економічного розвитку Львівської міської ради, розробниця «Водної візії Львова»

Сесія 2, День 4 (28 червня): експертні станції

Тема станції	Експерт/Експертка
Як громада впроваджує проєкти водної інфраструктури	Олег Серняк, Пустомитівський міський голова

Тема станції	Експерт/Експертка
Модернізація мереж водовідведення	Наталія Войцеховська, перша заступниця Чортківського міського голови
Септики та локальні очисні споруди: переваги, ризики, альтернативи	Ольга Рубай, керівниця відділу екологічної інженерії компанії «ЗІКО»
Державний екологічний нагляд і контроль водних ресурсів	Роман Когут, начальник відділу державного екологічного нагляду (контролю) водних ресурсів Держекоінспекції у Львівській області
Проектування і будівництво водоочисних споруд	Роман Зафійовський, заступник директора ТзОВ «ТЕКОС»
Транскордонне співробітництво та міжнародне фінансування водних проєктів	Олена Зубрицька, старша експертка Представництва Спільного секретаріату Interreg NEXT «Польща – Україна 2021–2027»
Водна просвіта та екологічна поведінка	Ольга Пилипович, ЛНУ ім. Івана Франка

Сесія 3, День 5 (11 липня): сесія запитань і відповідей з експертами

Експерт/Експертка	Роль
Роман Кізима	Виконавчий директор Асоціації «Львівська агломерація»
Роман Туцький	Начальник Басейнового управління водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну
Тетяна Палюх	Головна спеціалістка відділу захисту довкілля управління екології та природних ресурсів департаменту природних ресурсів та будівництва Львівської міської ради

3.3. Від ознайомлення з темою до напрацювання рекомендацій: три сесії Асамблеї

Робота Громадської Асамблеї була організована за принципом «від загального до конкретного». Протягом шести днів учасники та учасниці послідовно пройшли всі етапи деліберативного процесу: ознайомилися з проблематикою, проаналізували причини та наслідки, напрацювали ідеї рішень, а на завершальному етапі доопрацювали та ухвалили їх фінальну версію. Учасники та учасниці були об'єднані у 7 малих груп, кожна з яких зосередилася на окремому тематичному напрямі:

Стіл	Тематичний напрям
1	Відсутність або застарілість очисних споруд, будівництво септиків не за ДБН; брак водовідведення у приватному секторі
2	Відсутність централізованої каналізаційної системи в населених пунктах; недостатня кількість очисних споруд і асенізаційних машин
3	Відсутність у громадах органів, які контролюють якість води та стан водойм; відсутність штрафів за неправильне каналізування
4	Забруднення водних ресурсів через низьку поінформованість громадян про наслідки неправильного відведення стоків
5	Відсутність комунікації щодо поводження з водними ресурсами між громадою, експертами та владою
6	Відсутність новітніх проєктів повторного використання дощової води та розуміння важливості збереження водних ресурсів
7	Відсутність дотацій для населення (зокрема вразливих груп) на підключення до центральної каналізації

Сесія 1. Занурення в тему (13–14 червня 2026)

Перша сесія розпочалася офіційним відкриттям, на якому зі словами підтримки виступили заступник міського голови Львова **Любомир Зубач** та Президентка Палати регіонів Конгресу Ради Європи **Сесілія Дальман-Ек** (онлайн). Свою підтримку процесу висловили й очільники інших громад агломерації. Головним завданням першого дня було почути кожну з 13 громад: у форматі «13 поглядів на водні ресурси» представники муніципалітетів відверто розповіли про свій досвід і специфічні проблеми за єдиною структурою виступу. У другій половині дня учасники перейшли до практичної роботи з картою агломерації, на яку синіми та жовтими наліпками наносили цінні водні об'єкти, рекреаційні зони та «гарячі точки», ризики й забруднення. Учасники та учасниці також самостійно ухвалили спільні правила роботи Асамблеї. Крім того, їм було запропоновано принести на наступні сесії зразки води зі своїх домогосподарств для подальшого незалежного аналізу.

Другий день сесії був присвячений швидким діалогам із 7 експертами та експертками на тематичних станціях (озера й річки, залучення жителів, паводки, стічні води, питна вода, рекреація, управління водними ресурсами в агломерації). Після серії інтенсивних діалогів учасники визначили проблеми за своїми столами та провели крапкове голосування за найгостріші з них. Так було визначено сім тематичних напрямів, які стали основою для подальшої роботи постійних груп, сформованих наприкінці дня.

Сесія 2. Поглиблення аналізу та генерація ідей (27–28 червня 2026)

Друга сесія була зосереджена на переході від теорії до конкретики. Групи уточнили формулювання своїх проблем за структурою «яку проблему бачимо – де – як проявляється, чому важливо для всієї агломерації», а також проаналізували причини, наслідки та бажане майбутнє теми на горизонті 5–10 років. Невіддільною частиною першого дня сесії став навчальний виїзд: учасники на власні очі побачили, як працюють сучасні системи очищення фільтрату та стічних вод на Грибовицькому полігоні (колишньому сміттєзвалищі, яке наразі рекультивується), ознайомилися із процесами сортування відходів і повторного використання очищеної води, а також дізналися про плани створення на цьому місці першого в Україні гольф-поля для реабілітації ветеранів центру Unbroken і відкритої рекреаційної зони.

Другий день сесії розпочався з консультацій на 7 експертних станціях за участі очільників громад, представників комунальних підприємств, проєктувальників та міжнародних донорів. Далі групи сформулювали по п'ять критеріїв «якісного рішення» та згенерували ідеї у шести напрямках (послуги, комунікація, партнерства, процедури й норми, простір, люди та спроможності). У форматі «Світового кафе» ідеї були доповнені пропозиціями від інших столів, а завершився день фактчекінгом і попереднім відбором найсильніших ідей. За підсумками сесії учасники та учасниці сформували початковий пакет із понад 30 пропозицій рішень у сферах послуг, комунікації, розвитку простору, нормативних процедур та міжгромадського партнерства.

Сесія 3. Доопрацювання рішень та фінальне голосування (11–12 липня 2026)

Фінальна сесія розпочалася з опрацювання кожною групою всіх п'яти відібраних ідей за єдиним структурованим шаблоном «Від ідеї до рішення», що визначав механізм реалізації, цільову групу, відповідальних виконавців та перший крок. Після презентації рішень усіма столами відбулося сигнальне голосування кольоровими наліпками, за результатами якого групи проаналізували отримані коментарі та сформулювали конкретні запитання до експертів. У межах сесії запитань і відповідей з експертами представники Асоціації «Львівська агломерація», Басейнового управління водних ресурсів та Львівської міської ради відповіли на запитання, допомагаючи оцінити реалістичність рішень. На основі отриманого зворотного зв'язку та відповідей експертів кожна група доопрацювала свої рішення і визначила три пріоритетні, найбільш опрацьовані рекомендації для фінального голосування.

Другого дня відбулися фінальні презентації всіх напрацьованих рекомендацій за єдиною структурою: назва, цільова група та проблема, яку має вирішити рекомендація, механізм реалізації, відповідальний виконавець і рівень реалізації – громада чи агломерація.

Після представлення рекомендацій, що стосувалися рівня агломерації, учасники перейшли до таємного рейтингового голосування. Кожен учасник і кожна учасниця оцінювали кожную рекомендацію за п'ятибальною шкалою. Результати голосування та фінальний перелік ухвалених рекомендацій наведено в Розділі 4 цього звіту.

Крім того, учасники та учасниці заповнили картки «Хочу долучитися», зазначивши, до реалізації яких рішень вони готові долучитися особисто та докласти власних зусиль.

Сесія завершилася виступами представників органів місцевого самоврядування громад, які визначили конкретні рекомендації, готові взяти до розгляду, та урочистим врученням сертифікатів учасникам і учасницям Асамблеї.

3.4. Зворотний зв'язок учасників та адаптація програми

Після кожного дня учасники та учасниці надавали зворотний зв'язок у форматі «Зупинити/Почати/Продовжити», а кожен фасилітатор і фасилітаторка фіксували спостереження у структурованих звітах: оцінку залученості, зрозумілості завдань, балансу участі та динаміки групи, а також розгорнутий журнал по кожній сесійній активності. Ці дані систематично використовувалися командою супроводу для адаптації програми наступних сесій.

Наприкінці другого дня кожна група сформулювала перелік конкретної інформації, якої їй бракує для глибшого розуміння своєї теми (картки «Чого нам ще бракує?»). На основі цих запитів команда організаторів підготувала індивідуальні інформаційні аркуші для кожного столу, які учасники опрацювали на початку третьої сесії під час «інформаційної лабораторії». Аналогічно, запитання, сформульовані групами за результатами сигнального голосування на п'ятий сесійний день, були безпосередньо використані для формування сесії запитань і відповідей з експертами наступного дня.

Фасилітатори також зафіксували низку практичних зауважень, які враховувалися командою організаторів у подальшій роботі. Зокрема, було відзначено потребу в чіткішій і уніфікованій структурі виступів представників громад (частина спікерів уникала проблемних тем) та доцільність доопрацювання карти агломерації з нанесенням річок, озер і ставків.

Фасилітатори одноставно відзначали високий рівень залученості та мотивації учасників і учасниць протягом усього процесу, а також їхнє прагнення якнайшвидше перейти від аналізу проблеми до пошуку готових рішень – це вимагало додаткової фасилітації, аби утримати групи в межах завдання конкретного етапу. Водночас спостерігалася вища довіра учасників до незалежних експертів і фахівців-практиків, ніж до представників органів влади, що стало окремим орієнтиром при доборі спікерів для наступних сесій.

3.5. Що виявила Асамблея: проблеми, причини та бачення змін

Упродовж трьох сесій учасники та учасниці провели детальний аналіз проблем управління водними ресурсами у Львівській агломерації. Спираючись на виступи експертів, презентації представників громад, навчальний виїзд та структурований деліберативний процес, вони сформулювали перелік конкретних проблем за кожним із семи тематичних напрямів.

Тематичний напрям	Ключові проблеми, визначені учасниками та учасницями
Очисні споруди та септики	Значна частина приватного сектору не має водовідведення, використовуються застарілі або нелегальні септики, що не відповідають ДБН. Відсутні зрозумілі альтернативи септикам для домогосподарств. Брак механізмів співфінансування будівництва чи модернізації очисних споруд.

Тематичний напрям	Ключові проблеми, визначені учасниками та учасницями
Централізована каналізація	Більшість населених пунктів агломерації не охоплені централізованим водовідведенням. Недостатня кількість і потужність очисних споруд та асенізаційних машин. Незрозумілі кошторис і джерела фінансування проєктів централізованої каналізації.
Контроль якості води та штрафи	Відсутність у громадах органу, відповідального за контроль якості води та стану водойм. Відсутність штрафів за неправильне каналізування для громадян, сільськогосподарських підприємств і бізнесу. Обмеження чинного законодавства, які ускладнюють контроль за забрудненням.
Поінформованість громадян	Низька поінформованість жителів про наслідки неправильного відведення побутових стоків. Відсутність системної просвітницької роботи серед населення. Брак наочної інформації про стан водойм у довгостроковій перспективі.
Комунікація громада – експерти – влада	Відсутність налагодженої комунікації між жителями, експертами та органами влади щодо стану водних ресурсів. Брак зрозумілих і доступних даних про стан водних ресурсів агломерації. Недостатня обізнаність жителів про діяльність громадських ініціатив у цій сфері.
Новітні рішення та дощова вода	Відсутність впроваджених новітніх проєктів повторного використання дощової води. Брак практичних рішень на кшталт біоплато. Недостатнє розуміння жителями важливості збереження водних ресурсів у довгостроковій перспективі.
Дотації для вразливих груп	Відсутність дотацій або пільгового фінансування для вразливих груп населення на підключення до центральної каналізації. Висока вартість підключення домогосподарств до каналізаційної мережі. Недостатнє інформування жителів про наявні можливості підключення.

Попри різноманітність тематичних напрямів, учасники та учасниці виявили кілька наскрізних проблем, що повторювалися в обговореннях більшості з семи груп.

- **Відсутність системного водовідведення у приватному секторі.** Централізованою каналізацією охоплені лише окремі населені пункти агломерації, решта покладаються на застарілі або

нелегальні септики, вигрібні ями чи локальні системи, що не відповідають будівельним нормам. Ця проблема виявилася наскрізною для трьох із семи тематичних груп і стала основою для найбільшої кількості фінальних рекомендацій.

- **Брак контролю та відповідальності за забруднення.** Учасники неодноразово зазначали відсутність у громадах органу, відповідального за контроль якості води, а також відсутність штрафів за неправильне каналізування для громадян, сільськогосподарських підприємств і бізнесу. Ця прогалина розглядалася як одна з корінних причин забруднення водних об'єктів агломерації.
- **Інформаційний розрив між владою, експертами та жителями.** Учасники відзначали брак системної комунікації щодо стану водних ресурсів і практик поводження з ними, а також нерівномірність і несистемність інформування різних груп населення. Водночас фасилітатори зауважили: учасники демонстрували вищу довіру до незалежних експертів і фахівців-практиків, ніж до представників органів влади.
- **Потреба у фінансовій підтримці вразливих груп.** Висока вартість підключення домогосподарств до централізованої каналізації чи облаштування сертифікованих септиків залишається бар'єром, особливо для вразливих верств населення, за відсутності дотацій чи пільгового кредитування.
- **Запит на облік і візуалізацію даних.** Кілька груп незалежно одна від одної запропонували ідеї, пов'язані зі створенням інтерактивної мапи стану водних ресурсів, єдиного інформаційного вікна чи цифрової платформи – це відображає системний брак централізованого обліку та моніторингу, доступного жителям.

Аналіз проблем, здійснений учасниками та учасницями Асамблеї, свідчить про системний характер викликів у сфері управління водними ресурсами: жодна з виявлених проблем не є ізольованою, вони взаємопов'язані й посилюють одна одну. На основі цього аналізу впродовж трьох сесій було сформовано фінальний пакет рекомендацій, детальний опис і результати голосування за який наведено в Розділі 4 цього звіту.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ГРОМАДСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ

4.1. Від ідей-чернеток до фінального пакету рекомендацій

Напрацювання рекомендацій відбувалося поетапно упродовж другої та третьої сесій Асамблеї. Кожна з семи робочих груп формувала рекомендації у своїй тематичній ділянці, використовуючи структурований шаблон «Від ідеї до рішення»: назва рішення, конкретна дія, цільова група, географічний рівень, перший крок, відповідальні за ініціювання, виконання та підтримку. Такий підхід забезпечував не лише генерацію ідей, а й їх якісне опрацювання.

Під час другої сесії кожна група сформувала початковий пакет ідей, загалом понад 30 пропозицій рішень у сферах послуг, комунікації, партнерств, процедур і норм, простору, а також людей і спроможностей. Після структурування та перевірки ідей кожна група обрала до п'яти найбільш пріоритетних пропозицій для подальшого опрацювання.

Протягом третьої сесії кожна група деталізувала свої п'ять ідей за єдиним шаблоном, після чого відбулося сигнальне голосування кольоровими стікерами (зелений – підтримую, жовтий – є запитання, червоний – пропоную відмовитися або суттєво змінити). Це тестове голосування дозволило виявити рекомендації, що потребують доопрацювання, і спрямувало групи на вдосконалення формулювань з урахуванням коментарів учасників та відповідей запрошених експертів.

Після доопрацювання кожна з семи груп обрала три найбільш пріоритетні й опрацьовані рішення для фінального голосування, загалом 21 рішення. Учасники та учасниці переглянули весь масив напрацювань і винесли остаточний перелік на фінальне таємне голосування: кожен учасник та учасниця отримали бюлетень зі списком усіх рішень і оцінювали кожне за шкалою від 1 до 5.

За результатами фінального голосування **19 рекомендацій** отримали підтримку **понад 60% учасників та учасниць** і увійшли до фінального пакету пропозицій Громадської Асамблеї Львівської агломерації. Рекомендації впорядковані за рівнем підтримки, від найвищого до найнижчого.

№	Рекомендація	Рівень підтримки
1	Розробити місцеві програми фінансової підтримки (пільгове кредитування, дотації, співфінансування) для підключення до каналізації та облаштування септиків	91,3%
2	Рекомендувати ОМС організовувати контрольований вивіз рідких відходів від господарств, не під'єднаних до центральної каналізації	88,7%
3	Запровадити співфінансування для домогосподарств: цільова програма зі створення й модернізації очисних споруд (60/40)	88,0%
4	Розробити єдину цифрову платформу для інформування, взаємодії та управління водними ресурсами агломерації	87,3%
5	Включити до бюджету участі проекти щодо очищення стоків та залучення жителів	87,3%
6	Ліквідувати стихійні сміттєзвалища шляхом рекультивації, окультурення та інформування населення	86,0%
7	Реалізувати демонстраційні проекти зі збору та використання дощової води у кожній громаді	84,7%
8	Провести інформаційну кампанію про правила поводження зі стічними водами в приватних домогосподарствах	83,3%

№	Рекомендація	Рівень підтримки
9	Розробити місцеві програми підтримки населення на придбання ємностей для збору дощової води	82,7%
10	Розробити та впровадити кампанію «Вода без міфів» для підвищення обізнаності населення	82,0%
11	Організувати утилізацію свійських і домашніх тварин та поінформувати жителів про порядок дій	82,0%
12	Побудувати автономну каналізаційну станцію на вулицю для спільного використання за кошти співфінансування	81,3%
13	Висвітлювати та поширювати у ЗМІ інформацію про позитивний досвід використання дощової води	80,7%
14	Розробити та поширити інформаційну брошуру про септики й технології очищення для приватних будинків	78,7%
15	Провести екофестиваль біля водойм з акцентом на правила поводження зі стічними водами	78,7%
16	Розширити функціонал місцевих систем відеонагляду у громадах з фокусом на екологічну безпеку	78,0%
17	Запровадити щорічний конкурс «Водна громада року» для стимулювання кращих практик управління водними ресурсами	77,3%
18	Провести тренінги про використання дощової води для представників муніципалітетів	75,3%
19	Створити об'єднання власників по вулицях для спільного очищення стічних вод	74,7%

4.2. Рекомендації Громадської Асамблеї

Упродовж трьох сесій учасники та учасниці сформували, доопрацювали та проголосували за 19 рекомендацій для органів місцевого самоврядування громад Асоціації «Львівська агломерація». Рекомендації згруповані у п'ять тематичних напрямів.

Координація та управління водними ресурсами на рівні агломерації

Ці рекомендації відповідають на наскрізну проблему, виявлену ще на етапі аналізу, відсутність централізованого обліку й координації даних про стан водних ресурсів агломерації.

- ✓ **Розробити єдину цифрову платформу для інформування, взаємодії та управління водними ресурсами Львівської агломерації (рівень підтримки: 87,3%)**

Рекомендація передбачає створення єдиної цифрової платформи, що об'єднає «ЦНАП води», інтерактивну карту водних ресурсів, навчання користуванню геопорталом, туристичні водні маршрути, базу ідей і рішень для громад та інструмент для опитувань жителів. Для жителів це означає всю інформацію про воду в одному місці, зрозумілі правила користування ресурсами, можливість повідомляти про проблеми та вищу довіру до влади; для органів місцевого самоврядування, єдиний канал комунікації з жителями відкриті дані та зручний інструмент збору інформації. Першими кроками мають стати ухвалення рішення про створення платформи, розроблення технологічного рішення, наповнення його контентом, навчання персоналу та інформування населення про запуск. Ініціаторами виступають органи місцевого самоврядування, ЦНАП, водоканали та профільні управ-

ління; виконавцями ті самі структури спільно з громадськими організаціями; підтримку можуть надати медіа, громадські та благодійні організації. **Рівень реалізації: спільно для всієї агломерації, оскільки реалізація потребує координації між громадами.**

- ✓ **Запровадити щорічний агломераційний конкурс «Водна громада року» для стимулювання впровадження кращих практик управління водними ресурсами (рівень підтримки: 77,3%)**

Ідея передбачає проведення щорічного конкурсу серед громад Львівської агломерації з мотиваційним призом для переможця. Для громад це відкриває нові можливості впроваджувати кращі практики управління водними ресурсами, а для жителів, бізнесу та органів місцевого самоврядування посилює взаємну залученість до водоохоронних ініціатив. Реалізація передбачає формування команди проєкту, розроблення критеріїв конкурсу, його оголошення, оцінювання заявок та визначення й оголошення переможців. Ініціювати конкурс можуть активісти, громадські організації, бізнес, органи місцевого самоврядування та сама Асоціація «Львівська агломерація», яка й виконуватиме роль організатора за підтримки ОМС, бізнесу та медіа. **Рівень реалізації: спільно для всієї агломерації.**

Розвиток інфраструктури водовідведення та фінансова підтримка домогосподарств

Найбільша за кількістю група рекомендацій відповідає на наскрізну проблему браку централізованого водовідведення та фінансових бар'єрів для домогосподарств, виявлену на першій і другій сесіях Асамблеї.

- ✓ **Включити до бюджету участі проєкти щодо очищення стоків та залучення жителів (рівень підтримки: 87,3%)**

Рекомендація передбачає закріплення в локальному акті порядку проведення бюджету участі, залучення коштів головним розпорядником бюджету та проведення інформаційної кампанії серед жителів громад агломерації. Для органів місцевого самоврядування це означає зміну підходу до управління, для жителів – залученість і краще розуміння проблеми, для довкілля – покращення якості й стану очисних споруд. Першими кроками є рішення ради про виділення коштів, публікація інформації на сайті громади, подання проєктів жителями та голосування за них. Ініціюють процес учасники Асамблеї та відповідна рада за підтримки активних жителів; виконують рада, виконавчі органи та активні жителі. **Рівень реалізації: спільно для всієї агломерації.**

✓ **Запровадити співфінансування для домогосподарств: місцева цільова програма зі створення та модернізації очисних споруд (60/40) (рівень підтримки: 88,0%)**

Ідея передбачає розроблення локального порядку реалізації програми, затвердження місцевої цільової програми співфінансування у пропорції 60/40 та залучення додаткового фінансування, зокрема грантового. Для приватних домогосподарств це означає кращі очисні споруди й вищу якість води, для органів місцевого самоврядування – менше навантаження на місцевий бюджет і додаткові можливості залучення зовнішнього фінансування. Реалізація починається з розроблення й затвердження локального порядку та цільової програми, після чого вносяться відповідні зміни до місцевого бюджету. Ініціює процес орган місцевого самоврядування; виконують ОМС, його посадові особи та самі жителі громад; підтримують жителі, ОМС і грантові та міжнародні програми. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно, а також спільно для агломерації.**

✓ **Створити об'єднання власників по вулицях для очищення стічних вод (рівень підтримки: 74,7%)**

Рекомендація передбачає, з боку органів місцевого самоврядування, проведення публічних комунікацій, організацію громадських слухань і підтримку місцевих ініціатив, а з боку жителів – створення самоорганізованих ініціативних груп та формування будинкових, вуличних і квартальних органів самоорганізації населення. Для органів місцевого самоврядування це означає краще розуміння проблем зі стічними водами та вищу прозорість звітування щодо використання публічних коштів, для жителів – можливість впливати на якість стічних вод у своєму районі. Рекомендація стосується насамперед районів, де відсутня або недостатньо розвинена система каналізації. Реалізація починається із семінару для власників домоволодінь щодо створення об'єднань, поширення інформації серед жителів, запровадження механізмів заохочення, реєстрації перших об'єднань та запуску спільних проєктів з органами місцевого самоврядування. Ініціюють процес власники домоволодінь за підтримки ОМС; виконують власники, органи місцевого самоврядування та активні жителі. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно та спільно для агломерації.**

✓ **Побудувати автономну каналізаційну станцію на вулиці для спільного використання за кошти співфінансування (рівень підтримки: 81,3%)**

Ідея передбачає аналіз проблеми, проходження шляху від ініціативи депутата чи жителів до рішення про підтримку, розроблення проєкту, збір інформації від профільних фахівців, проведення зборів жителів та відведення земельної ділянки. Вигодонабувачами є жителі, які користуються септиками або здійснюють несанкціоновані скиди через їх відсутність: для них покращаться побутові умови та зменшаться витрати на водовідведення. Рекомендація реалізується на рівні вулиці, села чи громади. Першими кроками є аналіз проблеми, визначення типу каналізаційної системи та вартості реалізації. Ініціює процес місцевий депутат відповідної вулиці, який виносить питання на розгляд сесії чи профільної комісії; виконують відділи благоустрою, природних ресурсів і будівництва; підтримують власники будівель, що підключаються, підприємства-будівельники та орган місцевого самоврядування. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно.**

✓ **Рекомендувати ОМС розробити і впровадити програму з фінансової підтримки (пільгове кредитування, дотації, співфінансування) з різними умовами для різних верств населення для під'єднання до каналізаційних систем та облаштування септиків (рівень підтримки: 91,3%)**

Рекомендація Асамблеї з найбільшим рівнем підтримки передбачає запровадження дотацій, механізмів пільгового кредитування та співфінансування для встановлення каналізаційних систем, з диференційованими умовами для різних верств населення. Для вразливих верств це відкриває реальну можливість упорядкувати систему водовідведення й каналізаційні стоки, яка раніше була недоступною через високу вартість підключення. Рекомендація реалізується на рівні громади. Першим кроком є громадське звернення щодо необхідності впровадження такої програми. Ініціюють процес громадські організації; виконують органи місцевого самоврядування та державні банки; підтримують донорські організації. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно, а також окремі громади за потреби.**

- ✓ **Рекомендувати ОМС організовувати контрольований вивіз рідких відходів, аналогічно до вивозу сміття, від господарств, які не під'єднані до центральної каналізації, на очисні споруди (рівень підтримки: 88,7%)**

Рекомендація передбачає створення в громаді посади асенізатора та закупівлю спеціалізованої техніки для вивезення рідких побутових відходів. Для жителів, чії домогосподарства не під'єднані до централізованої каналізації, це відкриває нові можливості впроваджувати кращі практики управління водними ресурсами замість неконтрольованих скидів. Рекомендація реалізується на рівні громади. Першим кроком є рішення органу місцевого самоврядування про створення відповідної послуги. Ініціюють і виконують процес комунальні підприємства громади. **Рівень реалізації: окрема громада або кілька громад.**

Екологічна просвіта та інформування населення

Група рекомендацій відповідає на проблему низької поінформованості жителів про наслідки неправильного поводження з водними ресурсами, виявлену під час першої та другої сесій.

- ✓ **Розробити та впровадити інформаційно-просвітницьку кампанію «Вода без міфів» для підвищення обізнаності населення щодо відповідального використання та охорони водних ресурсів (рівень підтримки: 82,0%)**

Кампанія передбачає створення серії коротких просвітницьких відео, розвінчання поширених міфів про воду, організацію екскурсій на очисні споруди, до лабораторій і водоканалів, проведення просвітницьких лекцій, популяризацію дощових рішень та залучення молоді до генерування ідей. Жителі краще розумітимуть важливість збереження якості води; органи місцевого самоврядування активніше впроваджуватимуть заходи із захисту водних ресурсів; комунальні підприємства стануть відкритішими й краще розумітимуть потреби користувачів водних послуг. Кампанія охоплює всю Львівську агломерацію. Ініціюють процес органи місцевого самоврядування та громадські організації; виконують управління екології, громадські організації та екологічні клуби; підтримують медіа, ОМС, соціально відповідальний бізнес, церкви та позашкільні заклади. Рівень реалізації: спільно для всієї агломерації.

✓ **Розробити та масово поширити інформаційну брошуру про септики та технології очищення для приватних будинків (рівень підтримки: 78,7%)**

Рекомендація передбачає розроблення брошури відповідно до просвітницької стратегії, включення до неї прикладів різних септиків і технологій очищення та співпрацю з ЛМКП «Львівводоканал» щодо розповсюдження разом із платіжками. Кожен житель, що отримає брошуру, зможе ознайомитися з різними видами септиків і технологіями очищення та обрати рішення, яке найкраще відповідає власним потребам і бюджету. Рекомендація охоплює всі громади агломерації. Реалізація починається з рішення органу місцевого самоврядування про виділення коштів на розроблення й друк брошури, після чого залучаються соціально відповідальний бізнес і грантове фінансування, а зміст розробляється спільно з експертами. Ініціюють процес Львівводоканал, депутати, ініціативні громадяни та інспекція; виконують органи місцевого самоврядування та Львівводоканал; підтримують ОМС, громадяни та депутати. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно.**

✓ **Проведення екофестивалю біля водойм з акцентом на правила поводження зі стічними водами (рівень підтримки: 78,7%)**

Рекомендація передбачає формування команди організаторів, визначення джерел фінансування, розроблення програми фестивалю, залучення партнерів, визначення місця проведення та періодичності, підбиття підсумків після заходу, а також залучення волонтерів і візуалізацію стану водойми «до і після» (наприклад, якою вона була 50 років тому і зараз). Для громади це підвищує обізнаність щодо правил поводження зі стічними водами. Фестиваль може проводитись як у масштабі всієї агломерації, так і окремо в кожній громаді. Ініціює його громадськість, яка спільно з місцевою владою формує організаційну команду; підтримують засоби масової інформації, відомі особи, екологи, бізнес, міжнародні організації та фонди. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно та спільно для агломерації.**

✓ **Інформаційна кампанія про правила поводження із стічними водами в приватних домогосподарствах (рівень підтримки: 83,3%)**

Кампанія включає друковані матеріали з наочною візією наслідків забруднення, соціальні ролики за участі відомих людей, гейміфікацію теми для дошкільних та освітніх закладів, інформування через релігійні громади, а також розроблення слоганів та інших комунікаційних матеріалів. Очікується покращення якості води в криницях, відновлення екосистеми та розвиток сільського туризму. Кампанія охоплює всю агломерацію. Першим кроком є залучення агломерацією профільних експертів для розроблення якісної кампанії та її включення до міської цільової програми з екологічної просвіти. Ініціюють процес представники Громадської Асамблеї, громади, екоактивісти, органи місцевого самоврядування та водоканал; виконують органи місцевого самоврядування та водоканал; підтримують ЗМІ, відомі люди, міжнародні організації, фонди, екоактивісти та бізнес. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно.**

✓ **Провести тренінги про використання дощової води для представників муніципалітетів (рівень підтримки: 75,3%)**

Рекомендація передбачає організацію серії практичних тренінгів для посадових осіб органів місцевого самоврядування та комунальних підприємств громад агломерації з питань впровадження та обслуговування систем збору й повторного використання дощової води, зокрема на прикладі демонстраційних проєктів, реалізованих у межах інших рекомендацій цього пакету. Для посадовців і комунальних підприємств це означає практичні знання й впевненість у впровадженні подібних рішень у власній громаді, що знижує бар'єр між ухваленією програмою підтримки населення (рекомендація «Місцеві програми підтримки населення на придбання ємностей для збору дощової води») та її практичною реалізацією на місцях. Тренінги охоплюють усю Львівську агломерацію. Першим кроком є формування програми навчання спільно із запрошеними профільними експертами та запрошення представників усіх громад агломерації. Ініціює процес Асоціація «Львівська агломерація»; виконують запрошені експерти за координації Асоціації; підтримують громадські організації та донорські програми. Рівень реалізації: спільно для всієї агломерації.

- ✓ **Висвітлювати та поширювати у ЗМІ інформацію для населення про позитивний досвід використання дощової води (рівень підтримки: 80,7%)**

Рекомендація передбачає поширення промоційних матеріалів про успішно реалізовані пілотні проєкти та кращі практики використання дощової води в соціальних мережах. Це відкриває нові можливості для впровадження кращих практик управління водними ресурсами в інших громадах агломерації. **Рекомендація охоплює всю Львівську агломерацію.** Першим кроком є ідентифікація каналів комунікації. Ініціює процес Асоціація «Львівська агломерація»; виконують старости, посадові особи, відповідальні за комунікацію, та адміністратори місцевих груп у соціальних мережах; підтримують громадські організації.

Дощова вода та кліматична адаптація

Рекомендації цього напрямку відповідають на проблему відсутності новітніх проєктів повторного використання дощової води, окреслену тематичною групою «Стіл 6» ще на першій сесії Асамблеї.

- ✓ **Реалізувати демонстраційні проєкти зі збору та використання дощової води у кожній громаді (рівень підтримки: 84,7%)**

Рекомендація передбачає, що Асоціація «Львівська агломерація» організовує конкурс проєктів з використання дощової води серед закладів освіти (школи, коледжі, ВНЗ) з обов'язковою умовою партнерства з балансоутримувачем об'єкта; три переможці конкурсу реалізують пілотні проєк-

ти й відстежують їх результативність протягом року. Паралельно Асоціація створює «Водну секцію Агломерації» як платформу для обміну досвідом і вироблення практичних рішень, а також здійснює промоцію успішних пілотів для голів громад у межах «Водної секції» та для депутатів на пленарних засіданнях рад. Далі ради ухвалюють рішення про реалізацію демопроекту в громаді та виділення фінансового ресурсу, а безпосередньо реалізують проекти балансоутримувачі відповідних об'єктів (школа, садок, заклад охорони здоров'я). Населення громади отримує можливість бачити практичний досвід використання дощової води на конкретному, визначеному місцевою радою об'єкті. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно.**

- ✓ **Розробити місцеві програми підтримки населення на придбання ємностей для збору дощової води (рівень підтримки: 82,7%)**

Рекомендація передбачає ухвалення громадами місцевої програми підтримки населення на придбання ємностей для збору дощової води. Завдяки цьому населення громади зможе використовувати дощову воду для власних господарських потреб. Рекомендація охоплює всю Львівську агломерацію. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно.**

Контроль, моніторинг та відповідальність за забруднення

Ці рекомендації відповідають на виявлену в Розділі 3.5 наскрізну проблему браку контролю та відповідальності за забруднення водних ресурсів і довкілля.

- ✓ **Розширити функціонал місцевих систем відеонагляду у громадах для контролю у сфері благоустрою, з фокусом на екологічну безпеку (рівень підтримки: 78,0%)**

Рекомендація передбачає розроблення інтерактивної мапи потенційних порушень, створення системи відеонагляду, встановлення камер у найбільш проблемних і забруднених місцях, проведення моніторингу території громади для виявлення нових проблемних локацій та встановлення додаткових камер за результатами моніторингу. Для жителів це означає зменшення кількості порушень і зростання громадської активності щодо покращення стану довкілля; для органів місцевого самоврядування – інструмент швидкого виявлення порушень; для потенційних порушників вищий ризик виявлення й превентивний ефект. Рекомендація реалізується в усіх громадах агломерації, кожна з яких матиме власну інтерактивну мапу й систему відеоспостереження. Першими кроками є рішення ОМС про створення системи відеонагляду та встановлення камер, затвердження кошторису, виконання монтажних робіт, закупівля дронів та запровадження посади оператора (пілота) дронів. Ініціюють процес ініціативні жителі, депутати та громадські організації; виконують інспектор органу місцевого самоврядування та поліція; підтримують депутати. **Рівень реалізації: кожна громада самостійно.**

- ✓ **Ліквідація стихійних сміттєзвалищ шляхом рекультивації, окультурення та інформування населення (рівень підтримки: 86,0%)**

Рекомендація передбачає розширення зони роботи екобуса на всю територію Львівської агломерації, ведення обліку стихійних сміттєзвалищ, запровадження штрафів за незаконний вивіз сміття,

облік договорів на вивезення побутових відходів, мотивування жителів укласти такі договори, проведення рекультивації стихійних сміттєзвалищ та організацію толок. Для жителів це означає покращення благоустрою та екологічної ситуації, а також зростання особистої відповідальності за належне поводження з відходами. Рекомендація охоплює всю Львівську агломерацію. Першим кроком є проведення обліку всіх стихійних сміттєзвалищ. Ініціює процес Державна екологічна інспекція; виконують органи місцевого самоврядування та жителі громад; підтримують активні громадяни.

Рівень реалізації: спільно для всієї агломерації.

✓ **Організувати утилізацію свійських і домашніх тварин та проінформувати жителів про можливості, правила і порядок (рівень підтримки: 82,0%)**

Рекомендація передбачає організацію нових комунальних підприємств для утилізації, пошук підприємств, які вже надають подібні послуги, ведення обліку кількості свійських і домашніх тварин та подальший контроль, розроблення посібника з утилізації померлих тварин, запровадження штрафних санкцій за порушення правил з одночасним інформуванням про них, а також розроблення місцевої програми підтримки або передбачення відповідного фінансування з бюджету громади. Для приватних домогосподарств це означає покращення стану ґрунтів, зменшення ризику поширення захворювань та покращення санітарно-епідеміологічної ситуації в громаді. Рекомендація реалізується як на рівні окремої громади, так і на рівні всієї Львівської агломерації. Першими кроками є розроблення посібника та проведення інформаційної кампанії для жителів. Ініціюють процес фермери та екологічні служби; виконують спеціалізовані служби з утилізації; підтримку надають місцевий бюджет та відділ екології. **Рівень реалізації: спільно для всієї агломерації.**

4.3. Аналіз рекомендацій: ключові напрями та очікуваний вплив

Аналіз 19 рекомендацій, сформованих учасниками та учасницями Громадської Асамблеї, дозволяє визначити основні пріоритети та спільне бачення жителів щодо управління водними ресурсами Львівської агломерації.

Найвищу підтримку отримали рекомендації, спрямовані на пряму фінансову підтримку домогосподарств та конкретні інфраструктурні механізми. Програма фінансової підтримки підключення до каналізації та облаштування септиків (91,3%), контрольований вивіз рідких відходів (88,7%), співфінансування 60/40 на очисні споруди (88,0%), а також єдина цифрова платформа управління водними ресурсами та бюджет участі на очищення стоків (по 87,3%) свідчать про те, що учасники та учасниці бачать першочерговою потребою не нові інституції чи масштабні стратегії, а зняття конкретних фінансових і практичних бар'єрів, які заважають домогосподарствам і громадам вирішувати проблему водовідведення вже зараз.

Питання фінансової доступності пронизує рекомендації кількох тематичних напрямів. Дотації та пільгове кредитування для підключення до каналізації (91,3%), співфінансування очисних споруд (88,0%) та підтримка на придбання ємностей для збору дощової води (82,7%), усі ці рекомендації відображають розуміння того, що без зняття фінансового бар'єра для окремого домогосподарства навіть технічно правильне рішення залишиться нереалізованим, особливо для вразливих верств населення.

Рекомендації з контролю та ліквідації наслідків забруднення отримали неоднорідну, але стабільно високу підтримку. Ліквідація стихійних сміттєзвалищ (86,0%) і утилізація свійських тварин (82,0%) підтримані відчутно сильніше, ніж розширення відеонагляду (78,0%) – це може свідчити про те, що учасники надають перевагу рекомендаціям з очевидним і вимірюваним результатом («звалища ліквідовано») над рекомендаціями превентивного характеру, ефект яких складніше оцінити одразу, а реалізація пов'язана з додатковими витратами на технічне обладнання.

Рекомендації щодо дощової води та кліматичної адаптації отримали високу підтримку там, де йдеться про конкретний демонстраційний результат. Демонстраційні проекти збору дощової води на об'єктах громад (84,7%) та програми підтримки придбання ємностей (82,7%) підтримані відчутно сильніше за тренінги для представників муніципалітетів (75,3%) – найнижчий показник у паке-

ті. Це узгоджується із загальною закономірністю: учасники й учасниці послідовно надавали перевагу рекомендаціям із прямим, відчутним для жителя результатом над рекомендаціями навчального чи інституційного характеру, ефект яких є непрямим.

Рекомендації щодо екологічної просвіти та зміни суспільної поведінки отримали середню, але стабільну підтримку. Інформаційна кампанія про стічні води в приватних домогосподарствах (83,3%), кампанія «Вода без міфів» (82,0%), ЗМІ-висвітлення досвіду використання дощової води (80,7%), брошура про септики (78,7%) та екофестиваль (78,7%) залишаються важливою складовою пакета, учасники визнавали, що без зростання обізнаності жителів інфраструктурні рішення не будуть використовуватися ефективно, однак підтримка таких рекомендацій послідовно нижча за підтримку рекомендацій з прямим інфраструктурним чи фінансовим ефектом.

Рекомендація щодо об'єднань власників по вулицях для очищення стічних вод (74,7%) отримала найнижчу підтримку в пакеті. Утім, вона отримала достатньо голосів для включення і відображає реальний запит окремих учасників на низові, самоорганізовані форми вирішення проблеми там, де централізовані рішення органів місцевого самоврядування недоступні найближчим часом.

Характерною рисою рекомендацій Громадської Асамблеї Львівської агломерації є їхня практична орієнтованість: більшість пропозицій не вимагають створення нових органів влади чи докорінної зміни системи управління, а спрямовані на конкретні фінансові механізми, інфраструктурні рішення та покращення координації й інформування в межах наявних повноважень громад і агломерації. Це свідчить про те, що учасники та учасниці добре розуміли реалії місцевого самоврядування в Україні та формулювали рекомендації, виходячи з наявних інституційних і бюджетних можливостей громад.

4.4. Від рекомендацій до впровадження

Усі напрацьовані рекомендації передаються органам місцевого самоврядування 13 громад Львівської агломерації та Асоціації «Львівська агломерація» у формі цього Звіту. Рекомендації вже було попередньо презентовано представникам агломерації: зворотний зв'язок і готовність до подальшої координації висловили виконавчий директор Асоціації «Львівська агломерація» Роман Кізима, Пустомитівський міський голова Олег Серняк, Жовківський міський голова Олег Вольський, заступник Підберізіцівського сільського голови Роман Кушнерик та начальниця відділу соціального захисту Давидівської сільської ради Наталія Подвірна. Органам місцевого самоврядування рекомендує-

ся розглянути напрацьовані рекомендації та надати публічну відповідь щодо їх врахування або обґрунтованих причин неврахування.

У подальшому органам влади рекомендується розробити план дій із чіткими строками виконання рекомендацій та визначеними відповідальними структурними підрозділами, як на рівні окремих громад, так і на рівні Асоціації «Львівська агломерація» для рекомендацій, що потребують міжмуніципальної координації, а також регулярно публічно звітувати громаді про хід їх реалізації.

Міжнародні кращі практики говорять про щонайменше два етапи подальшого зворотного зв'язку від влади після завершення Громадської Асамблеї та публікації звіту й рекомендацій:

- **Перший етап доцільно провести орієнтовно через декілька місяців після презентації звіту та рекомендацій.** На цьому етапі органи місцевого самоврядування мають повідомити, які рекомендації можуть бути реалізовані, які потребують додаткового опрацювання, а які наразі є складними для впровадження із наданням відкритих та аргументованих пояснень.
- **Наступний етап варто провести через 6–10 місяців, щоб публічно представити прогрес у реалізації рекомендацій,** поділитися досягнутими результатами та окреслити подальші кроки.

Такий підхід дозволяє не лише підтримати довіру до процесу, але й перетворити рекомендації Асамблеї на довготривалий механізм співпраці між громадами агломерації та їхніми жителями. Також доцільно створити публічний інструмент моніторингу прогресу, наприклад, на вебсайті Асоціації «Львівська агломерація», де публікувалися всі оновлення про хід Асамблеї. Так жителі й жительки зможуть відстежувати статус реалізації кожної рекомендації з часом. Такі інструменти посилюють підзвітність органів влади та демонструють, що громадська участь приводить до реальних результатів.

5. ВИСНОВКИ

5.1. Громадська Асамблея Львівської агломерації у цифрах

Громадська Асамблея Львівської агломерації стала першим в Україні деліберативним процесом, організованим на рівні агломерації. Нижче наведено ключові кількісні показники, що характеризують масштаб проведеного процесу.

Думки та враження учасників і учасниць є важливим показником якості Громадської Асамблеї та дають змогу оцінити, як вони сприймали процес, отриману інформацію, організацію роботи та власну роль у виробленні рекомендацій. Для оцінки процесу проєкт Ради Європи провів анонімне опитування серед учасників і учасниць Громадської Асамблеї у Львівській агломерації до початку її роботи та після завершення всіх трьох сесій.

Результати опитування свідчать про високий рівень позитивного сприйняття процесу. **Усі 100% респондентів** вважають своє рішення взяти участь у Громадській Асамблеї правильним. Після завершення процесу **87% опитаних** зазначили, що їм повністю або переважно зрозуміло, для чого потрібен цей формат і як він працює: 60% обрали відповідь «повністю зрозуміло», ще 27% – «скоріше зрозуміло».

Для більшості учасників і учасниць досвід Громадської Асамблеї перевершив їхні початкові очікування: **77% респондентів** зазначили, що процес пройшов краще, ніж вони очікували, для **23%** він відповідав очікуванням.

Особливо показовим результатом стало розширення знань учасників і учасниць не лише щодо теми Асамблеї, а й щодо самої Львівської агломерації. **Усі 100% респондентів** зазначили, що під час участі в Громадській Асамблеї їхні знання про те, для чого створена і як функціонує Львівська агломерація, розширилися, причому **87% – значною мірою**. Водночас **97% опитаних** повідомили про розширення своїх знань щодо збереження водних ресурсів, з них **73%** зазначили, що їхні знання розширилися значною мірою.

Серед особливостей Громадської Асамблеї учасники та учасниці найчастіше відзначали можливість отримувати різнобічну інформацію від незалежних експертів та інших зацікавлених сторін – цей аспект обрали **37% респондентів**. Для **33%** важливим було зобов'язання місцевої влади розглянути напрацьовані Асамблеєю рекомендації. По **27%** опитаних відзначили колективне формулювання

рекомендацій та участь у процесі звичайних громадян, а **23%** – представлення в Асамблеї різних суспільних груп. Водночас лише **3%** відзначили грошову винагороду за участь як одну з найцікавіших особливостей процесу. Оскільки в цьому запитанні можна було обрати декілька варіантів відповіді, сума відсотків перевищує 100%.

Учасники та учасниці також дуже високо оцінили організацію та супровід процесу. За п'ятибальною шкалою **середня оцінка організації Громадської Асамблеї становила 4,93 бала**, комунікації між організаторами та учасниками – **4,80 бала**, роботи провідного фасилітатора – **4,93 бала**, роботи фасилітаторок за столами – **4,93 бала**, а роботи провідної експертки – **4,97 бала**. Роботу залучених експертів та експерток, які ділилися знаннями й досвідом щодо теми Асамблеї, учасники оцінили в середньому на **4,60 бала з 5 можливих**.

Високий рівень задоволеності процесом підтверджується і готовністю учасників та учасниць долучатися до подібних форматів у майбутньому. **97% респондентів** зазначили, що взяли б участь у ще одній Громадській Асамблеї у Львівській агломерації або своїй громаді, якби мали таку можливість, а **100% опитаних** рекомендували б участь у такому процесі своїм знайомим.

Водночас опитування допомогло визначити аспекти, які потребують уваги під час подальшої організації подібних процесів. **33% респондентів не зіткнулися з жодними труднощами** під час роботи Асамблеї. Серед окремих викликів найчастіше висловлювалося занепокоєння щодо того, чи перетворюються напрацьовані рекомендації на практичні рішення та дії – таку відповідь обрали **27% опитаних**. Для **13%** тема Асамблеї виявилася занадто складною, по **10%** зазначили складність роботи у вихідні протягом трьох вікендів та необхідність публічно висловлювати свою думку, а **7%** звернули увагу на домінування в окремих дискусіях найбільш активних учасників. Водночас жоден респондент не зазначив сварок чи непорозумінь між учасниками або труднощів, пов'язаних із роботою в укритті під час повітряної тривоги.

Високою була й оцінка змісту напрацьованих рекомендацій. **63% респондентів поставили їм максимальну оцінку – 5 балів із 5**, ще **33% – 4 бали**. Таким чином, **97% усіх опитаних високо оцінили зміст фінального переліку рекомендацій**, а серед тих, хто зміг дати оцінку, всі без винятку оцінили його на 4 або 5 балів.

Загалом результати опитування свідчать про високий рівень задоволеності учасників і учасниць Громадською Асамблеєю, позитивне сприйняття самого формату та помітне розширення знань як про збереження водних ресурсів, так і про функціонування Львівської агломерації.

Особливо показовими є готовність переважної більшості учасників долучитися до подібного процесу знову та готовність усіх опитаних рекомендувати такий досвід іншим. Водночас занепокоєння частини учасників щодо подальшої долі рекомендацій підкреслює важливість їх належного розгляду органами місцевого самоврядування та подальшого інформування учасників і учасниць про рішення й конкретні кроки, здійснені за результатами Громадської Асамблеї.

5.2. Відгуки учасників та учасниць

«Це мій перший досвід громадської участі. Я глибоко вражений, наскільки це масштабний і продуманий процес. Стільки інформації, професійні експерти, фасилітатори супроводжували на кожному кроці. Громадська Асамблея – це дуже крутий досвід!»

«Мені було цікаво взяти участь у Громадській Асамблеї, адже багато з цих питань досі не піднімалися в нашій громаді та на перший погляд не стосувалися особисто мене. Але з огляду на те, скільки проблем у різних населених пунктах агломерації об'єднали групу людей, Асамблея була дуже потрібною».

«Щиро вразило, що на початку було багато розрізнених, не сформованих думок, а наприкінці – чітке усвідомлення та формулювання проблем, а також велике задоволення від участі в такому процесі, нових знайомств. Я вдячна за цю можливість висловити свою думку та поділитися власним баченням».

«Висновки експертів були вичерпними. Також сподобалося, що участь в обговоренні взяли голови громад, і було видно, що це не просто формальна участь, а глибоке зацікавлення темою. В цілому це був гарний досвід. Дякую!»

«Вразив об'єм інформації про використання водних ресурсів, причини їх забруднення, проблеми, методи вирішення цих проблем».

«Нові знайомства. Нові думки. Спільні рішення. Надія на покращення життя в агломерації».

«Щиро дякую організаторам Громадської Асамблеї. Мені було приємно познайомитися з новими цікавими людьми, провести час з ними всіма. Але головне – я дізналася так багато нового про тему».

«Організація на високому рівні. Загалом враження позитивні. Очікую побачити, як будуть впроваджувати в життя рекомендації».

«Це було цікаво. І це було повчально. Чи було це ефективно? Покаже час».

5.3. Висновки та уроки для майбутніх Асамблей

Досвід проведення Громадської Асамблеї Львівської агломерації – першого в Україні агломераційного деліберативного процесу, дозволяє сформулювати кілька практичних висновків, корисних для організаторів майбутніх асамблей на рівні агломерацій, метрополійних ареалів чи об'єднань громад.

Методологічні уроки

➤ Розділення навчання і деліберації.

Чітке розмежування етапів, спершу спільна база знань, потім аналіз проблеми, і лише тоді генерация й відбір рішень, дозволило уникнути передчасних, поверхневих пропозицій. Водночас фасилітатори послідовно фіксували, що частина учасників прагнула «перестрибнути» одразу до рішень, тому цей принцип варто пояснювати учасникам ще на самому початку процесу, а не лише закладати його в дизайн програми.

➤ Постійний склад робочих груп забезпечує глибину напрацювань.

Формування тематичних груп наприкінці першої сесії за принципом «вільної ноги» та їх збереження без змін протягом трьох сесій, за супроводу тих самих фасилітаторів, дозволило досягти суттєвої глибини опрацювання кожної теми, від первинної проблеми до деталізованого рішення. «Світове кафе» та carousel-формати забезпечили при цьому достатній перехресний обмін ідеями між групами.

➤ Довіра учасників вища до незалежних експертів, ніж до представників влади.

Це спостереження фасилітаторів повторювалося в кількох звітах і варте уваги організаторів майбутніх асамблей при доборі спікерів: поєднання представників органів влади з незалежними фахівцями-практиками та громадськими експертами й експертками підвищує довіру учасників до отримуваної інформації.

Організаційний урок

➤ Навчальний виїзд став важливим елементом Асамблеї. Практичне знайомство з об'єктом інфраструктури (Грибовицький полігон) отримало високу оцінку і в звітах фасилітаторів, і в зворотному зв'язку учасників. Для тем, що мають фізичний, інфраструктурний вимір, безпосередній польовий досвід істотно поглиблює розуміння теми порівняно з суто інформаційними форматами.

Уроки щодо залученості

➤ Особиста дотичність підсилює залученість.

Ініціатива зі збору та аналізу зразків води з домогосподарств учасників, попри свою простоту, виявилася одним із найбільш емоційно значущих елементів процесу: вона перетворила абстрактну тему на особисто відчутну для кожного учасника й учасниці. Подібні прості, особисто дотичні елементи варто закладати в дизайн майбутніх асамблей на будь-яку тему.

➤ Масштаб агломерації – це і виклик, і цінність.

Об'єднання представників 13 громад у єдиному процесі вимагало більше часу на порівняння ситуацій і пошук спільної мови, ніж це було б потрібно в межах однієї громади. Водночас саме це порівняння дозволило учасникам побачити наскрізні, міжгромадські проблеми, які неможливо було б виявити в межах окремого, локального процесу і сформулювати рекомендації, що прямо передбачають міжмуніципальну координацію.

Загалом досвід Асамблеї підтверджує, що методологія деліберативного процесу, апробована на рівні окремої громади чи району, успішно масштабується на рівень агломерації за умови збереження ключових принципів: поступового переходу від навчання до рішень, багатоперспективного залучення експертів і систематичного збору та врахування зворотного зв'язку між сесіями.

5.4. Подальші кроки та моніторинг виконання рекомендацій

Після завершення роботи Громадської Асамблеї фінальний пакет із 19 рекомендацій передано органам місцевого самоврядування 13 громад Львівської агломерації та Асоціації «Львівська агломерація». Рекомендації відображають результати деліберативного процесу, під час якого жителі та жительки агломерації спільно аналізували проблеми управління водними ресурсами, обговорювали можливі рішення та досягли консенсусу щодо пропозицій для місцевої влади.

Рекомендації охоплюють питання, що належать до різних рівнів управління та вимагають спільної відповідальності окремих громад і Асоціації «Львівська агломерація». Ефективне впровадження більшості з них можливе лише за умови координації між громадами: розподілу повноважень, узгодження бюджетних рішень та налагодження міжмуніципальної взаємодії.

Рекомендовані наступні кроки з боку органів місцевого самоврядування:

- Органи місцевого самоврядування громад агломерації та Асоціація «Львівська агломерація» надають публічну відповідь щодо кожної рекомендації із зазначенням, які з них можуть бути реалізовані, які потребують додаткового опрацювання, а які наразі не можуть бути впроваджені із відповідним обґрунтуванням.
- Органи влади розробляють та затверджують план дій із впровадження рекомендацій, який включає визначені терміни, відповідальних виконавців на рівні окремих громад і Асоціації «Львівська агломерація», а також механізм міжмуніципальної координації.
- Публічне представлення результатів розгляду рекомендацій орієнтовно через **3–4 місяці** після передачі цього звіту та інформування про прогрес реалізації рекомендацій орієнтовно через **6–10 місяців** після представлення результатів їх розгляду.
- Забезпечення відкритої комунікації з громадами щодо стану реалізації рекомендацій, зокрема через офіційні інформаційні ресурси, включно зі спеціальним розділом «Громадська Асамблея» на офіційному вебсайті Асоціації «Львівська агломерація», де вже публікуються матеріали про хід процесу.

Результатом Громадської Асамблеї Львівської агломерації стала готовність значної частини учасників та учасниць продовжити свою залученість уже після завершення процесу напрацювання рекомендацій: під час завершальної сесії члени та членкині Асамблеї заповнили картки «Хочу долучитись», у яких визначили, до реалізації яких саме рішень вони готові докласти особистих зусиль, часу, контактів, фахових навичок чи інших ресурсів. Така зацікавленість самих учасників свідчить, що Асамблея стала не лише інструментом вироблення рекомендацій, а й простором формування активної спільноти жителів та жительок, готових брати участь у вирішенні спільних для агломерації питань.

Таким чином, Громадська Асамблея Львівської агломерації створила основу для переходу від одnorазової події до сталішого партнерства між жителями та жительками 13 громад, органами місцевого самоврядування та Асоціацією «Львівська агломерація», де громадська участь продовжується і на етапі реалізації та оцінки результатів ухвалених рішень.

www.coe.int

Рада Європи є провідною організацією із захисту прав людини на континенті. Вона нараховує 46 держав-членів, включно з усіма державами-членами Європейського Союзу. Конгрес місцевих і регіональних влад є інституцією Ради Європи, відповідальною за зміцнення місцевої та регіональної демократії в її 46 державах-членах. Конгрес складається з двох палат – Палати місцевих влад і Палати регіонів – та трьох комітетів. Він об'єднує 612 виборних представників, які представляють понад 130 000 органів місцевої та регіональної влади.